

Årsrapport 2020

FSI

FORSVARS- OG
SIKKERHETSINDUSTRIENS
FORENING

Innhold

1	<u>ORGANISASJON</u>	5
	Hvem er FSi?	6
	Styret og administrasjon	8
	Organisasjon	10
	Økonomi	12
2	<u>AKTIVITETEN I 2020</u>	16
3	<u>PLAN FOR 2021</u>	30
4	<u>STYRETS KONKLUSJON</u>	42
5	<u>VEDLEGG</u>	48
	Medlemsbedrifter	50
	Årsregnskap 2020	52
	Revisors beretning	62
	Budsjett 2021	64
	FSi grupper og utvalg	66
	FSi arrangementstatistikk 2020	68

1

Organisasjon

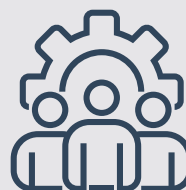
HVEM ER FSI?
STYRET OG ADMINISTRASJON
ORGANISASJON
ØKONOMI

Hvem er FSi?

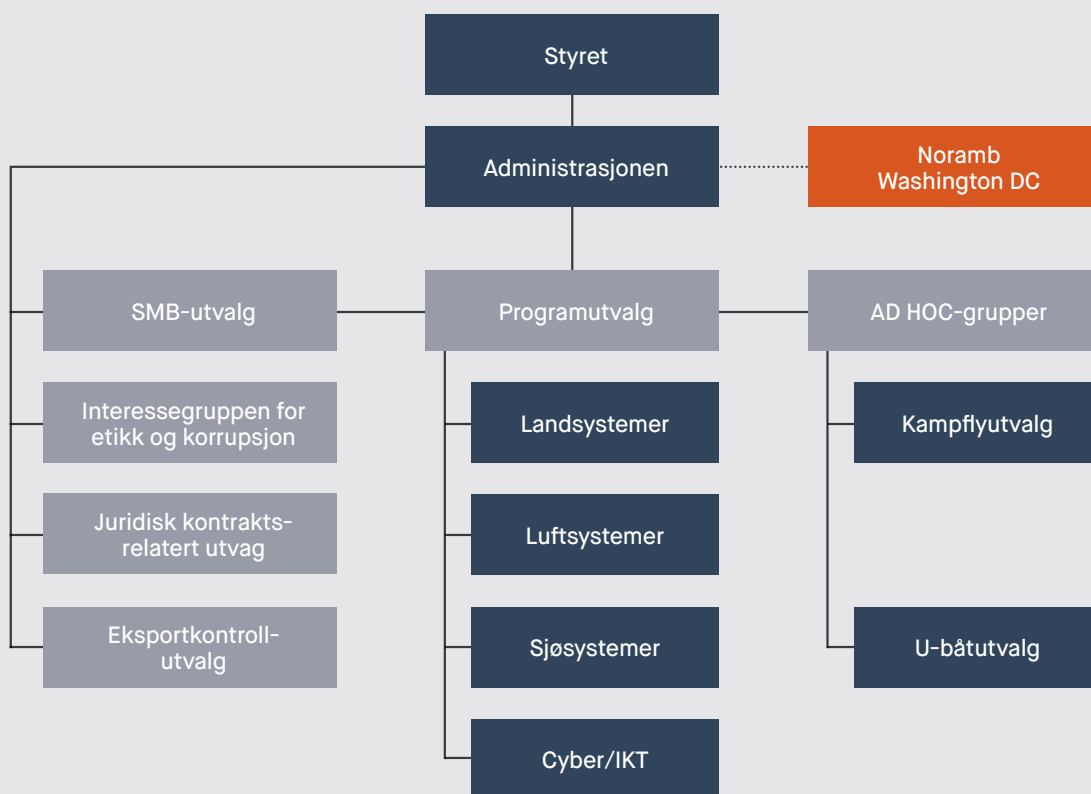
En uavhengig og selvstendig interesseorganisasjon for industri-, leverandør-, og kompetansevirksomheter som har forretningsmessige interesser knyttet til leveranser av produkter, varer og tjenester mot markeder innenfor forsvar, sikkerhet og beredskap nasjonalt og internasjonalt.

148
Medlemsbedrifter

7 000
Årsverk

FSis organisasjon pr. 31. desember 2020.

Styret og administrasjon

STYRETS MEDLEMMER

Pamela Willgohs | KDA AS (*styreleder*)
Gudmund Kjærheim | Fjord Defence AS (*nestleder*)
Jens-Petter Dieseth | Nammo AS
Tom Tuhus | Thales Norway AS
Carl F. Sejersted Bødtker | NFM Group AS
Erlend Skjold | Chemring Nobel AS
Yngve Hæreid | Comrod AS
Ivar Sehm | Data Respons AS

VARAMEDLEMMER

Ivar Flage | KDA AS (*personlig varamann for Willgohs*)
Øystein Håkonsløkken | Nammo AS (*personlig vara for Dieseth*)
Stian Kjensberg | Thales Norway AS (*personlig vara for Tuhus*)
Walter Øverland | NFM Group AS (*personlig vara Sejersted Bødtker*)
Christian Fuchs | TINEX AS (*1. vara kategori II/III*)
Egil Simonsen | Electronicon AS (*2. vara kategori II/III*)
Roar Langen | Aircontact Group AS (*3. Vara kategori II/III*)

ADMINISTRASJON

Torbjørn Svensgård | adm. dir.
Mari Ulstein | direktør kommunikasjon og forretningsutvikling
Tom Ivar Stie | seniorrådgiver
Terje Nylund | seniorrådgiver

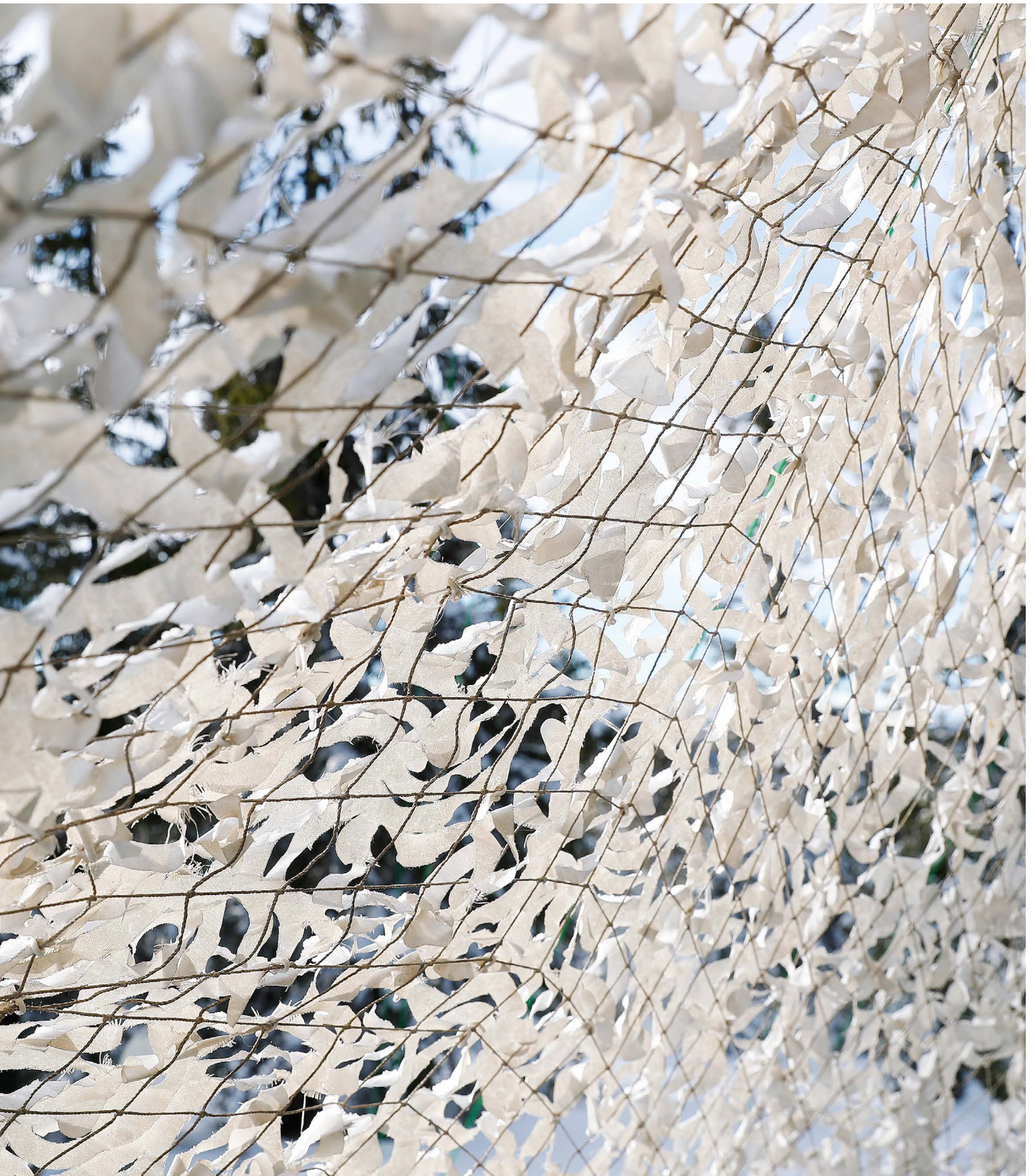

FOTO | Torbjørn Kjosvold / Forsvaret

Organisasjon

PROGRAMUTVALGENE

Programutvalgene under FSi er sammensatt av representanter fra FSi medlemsbedrifter. Utvalgsstrukturen speiler Forsvarsdepartementets investeringsprogrammer og er foreningens grensesnitt mot disse.

Føring for etablering og utvikling av støttegruppene er gitt i den nasjonale forsvarsindustrielle strategien. Støttegruppene er en arena for gjensidig informasjonsutveksling mellom forsvarssektoren og forsvarsindustrien i Norge, og et forum for innhenting av synspunkter i forbindelse med forsvarsindustrielle vurderinger.

SMB – UTVALG

Mange små og mellomstore bedrifter opplever at det er utfordrende å få markedsadgang til forsvarsmarkedet, både nasjonalt og internasjonalt. Samtidig er det krevende å få finansiering av utviklingsaktiviteter. FSi har derfor opprettet et eget utvalg for små og mellomstore bedrifter i foreningen. Utvalgets målsetting er å bidra til å bedre SMBenes rammebetingelser og på den måten øke mulighetene for markedsadgang. Utvalget skal også støtte administrasjonen i dialogen med Forsvarets organisasjon, seg imellom og mellom SMB-bedriftene og de store bedriftene, samt bidra til økt kompetanse hos SMBene om Forsvarets investeringskonsept.

ANSKAFFELSESPROSJEKTER

I forbindelse med at industrien ønsker å følge opp Forsvarets anskaffelse av F-35 kampfly og nye ubåter, har FSi opprettet egne utvalg for kampfly og ubåter. Utvalgene er kontaktpunkt og samtalepartner for myndighetene når det gjelder industriplanen for anskaffelsene. Utvalgene ivaretar FSi sin representasjon i Forsvarsdepartementets ulike fora for å påse gjennomføringen av industristrategiene for F-35 og nye ubåter.

UTVALG FOR JURIDISKE OG KONTRAKTSRELATERTE SPØRSMÅL

FSi blir i økende grad involvert i saker som krever juridisk og/eller kontraktsrelatert kompetanse. Styret har derfor etablert et utvalg for juridiske og kontraktsrelaterte spørsmål. Utvalget er lagt under FSi sin administrasjon som et rådgivende organ og trer i funksjon når det er et konkret behov etter anmodning fra administrasjonen.

EKSSPORTKONTROLLUTVALGET

For å styrke foreningens kompetanse om praktiseringen av eksportkontrollregimet og foreningens evne til å formidle informasjon og gi råd til medlemsbedriftene i generelle spørsmål om lover, forskrifter, retningslinjer for eksportkontroll og praktiseringen av disse, er det opprettet et eget utvalg for eksportkontroll. Utvalget er underlagt FSis administrasjon og består av inntil seks representanter fra FSi medlemsbedrifter.

UTVALG FOR ETIKK- OG ANTIKORRUPSJON

Leverandører i forsvarsmarkedet blir i økende grad stilt overfor krav om dokumenterte prosesser for etikk- og antikorrupsjon. Hovedleverandører pålegges ansvar for å dokumentere at deres underleverandører har etablerte rutiner for å motvirke og unngå korrupsjon. Målet er å minimere risiko for korrupsjon gjennom hele verdikjeden. Utvalg for etikk og antikorrupsjon har som oppgave å bidra til å bevisstgjøre holdninger og prosesser for å sikre at ansatte hos FSis medlemmer opptre på en måte som er etisk forsvarlig og med minimal risiko for korrupsjon og annen ureglementert adferd.

FORSVARINDUSTRIRÅD VED DEN NORSKE AMBASSADEN I WASHINGTON D.C.

Siden 2009 har Norge hatt en stilling som Defence Industrial Counsellor ved Den norske ambassaden i Washington D.C. Formålet er å støtte norsk industris aktiviteter i det amerikanske forsvarsmarkedet.

Stillingen finansieres av Forsvarsdepartementet, Innovasjon Norge og FSi.

Økonomi

MEDLEMSAVGIFT

Generalforsamlingen besluttet å holde medlemsavgiften for 2. halvår 2020 og første halvår 2021 uendret.

KATEGORI I

Medlemsavgift per år:

KDA AS	734 885,-
Nammo AS	572 392,-
Thales Norway AS	409 900,-
NFM Group AS	409 900,-

KATEGORI II

Medlemsavgift per år:

II A Medlemsbedrifter med antall ansatte over 200 og med andel av omsetning i forsvar og samfunnsikkerhet lik 10% eller mer.	98 986,-
II B Medlemsbedrifter med antall ansatte over 80.	65 828,-
II C Medlemsbedrifter med antall ansatte 10-80.	40 988,-

KATEGORI III

Medlemsavgift per år:

Små bedrifter (enkeltmannsforetak
og bedrifter med færre enn 10 ansatte).

24 715,-**KATEGORI IV**

Medlemsavgift per år:

Selvstendige foreninger/interesse-
organisasjoner som har som formål
å styrke norske leverandørers muligheter
i forsvarsmarkeder utenfor Norge.

922 856,-**KATEGORI V**

Medlemsavgift per år:

Oppstartsbedrifter

9 000,-**KATEGORI VI**

Medlemsavgift per år:

Offentlige og private universiteter,
høyskoler og forskningsinstitutter i Norge

9 000,-

Hovedtall

Detaljert regnskap for 2020, revisors beretning, samt styrets budsjett for 2021 og medlemsavgiften 2021 følger som egne vedlegg.

DRIFTSINNTEKTER →	11 296 000,-
DRIFTSUTGIFTER →	12 764 000,-
DRIFTSRESULTAT →	-1 468 000,-
SUM FINANSPOSTER →	357 000,-
ÅRSRESULTAT →	-1 111 000,-

Alle tall oppgitt i NOK.

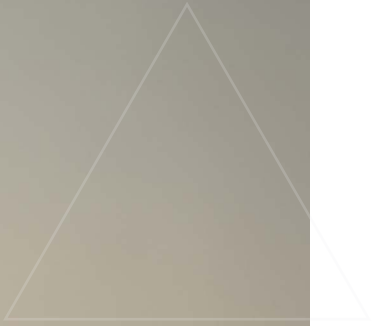
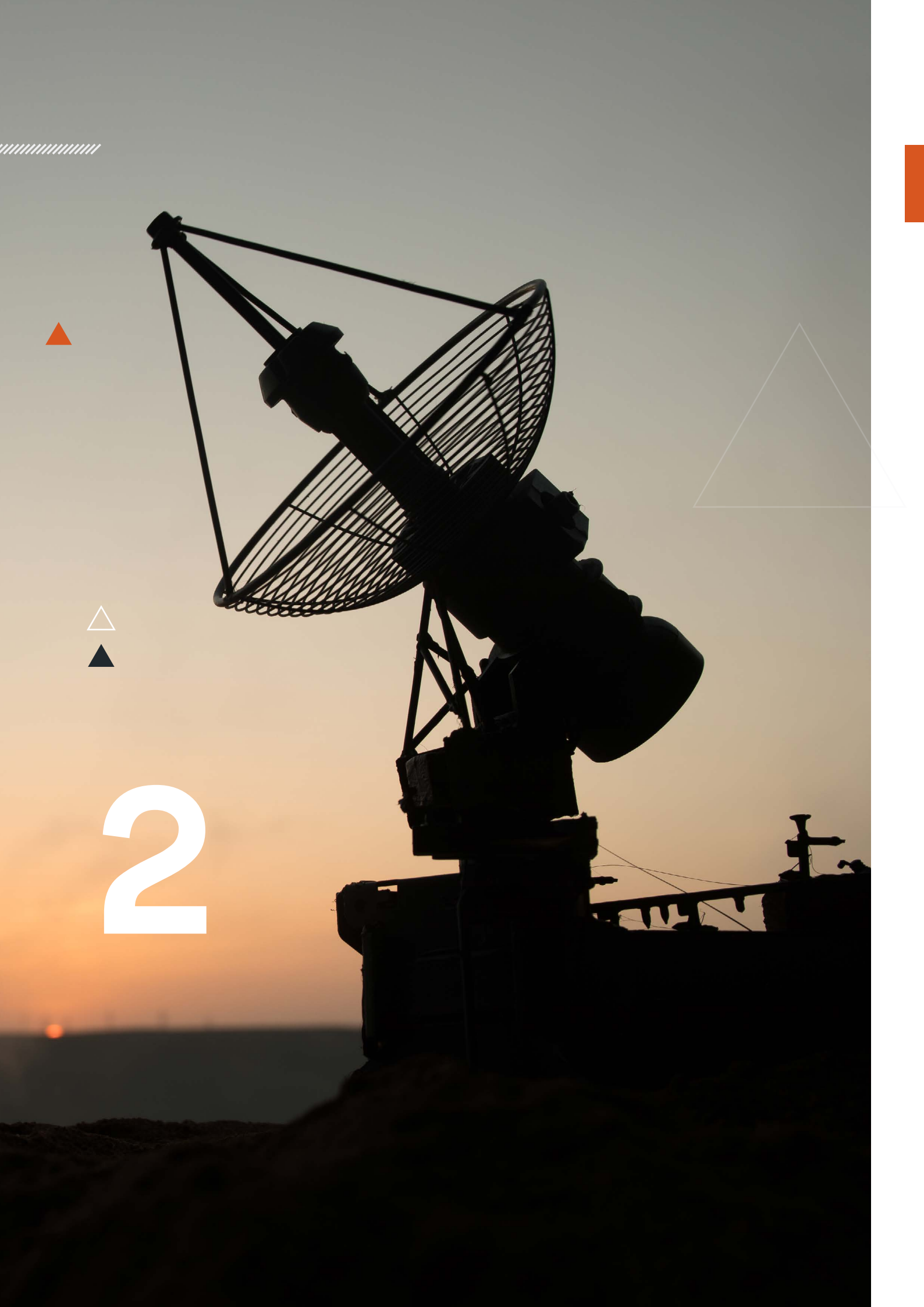
FOTO | NFM

Aktiviteten i 2020

2

Aktiviteten i 2020

Foreningens arbeid i 2020 ble i stor grad påvirket av COVID-19 pandemien.

Som konsekvens av tiltakene ble de aller fleste seminarer, konferanser og utstillinger enten kansellert, eller utsatt frem til september 2020. Fra høsten 2020 ble arrangementsvirksomheten gjenopptatt, i hovedsak på digitale plattformer.

På tross av at pandemien begrenset foreningens muligheter til å gjennomføre normal aktivitet ble det i løpet av 2020 gjennomført 16 åpne arrangementer med deltagelse fra til sammen 107 medlemsbedrifter.

2.1. COVID-19 PANDEMIEN

I den første fasen av COVID-19 pandemien, som var uoversiktlig og uforutsigbar, viste det seg raskt at det var behov for å intensivere kontakten med medlemsbedriftene og myndighetsdialogen. Foreningen la ned en omfattende innsats for å forstå mulige konsekvenser av pandemien for forsvarsindustrien, kartlegge aktuelle tiltak for å begrense de negative effektene og kommunisere med myndighetene om behov for tiltak og implementering av disse. I perioden mars – juni ble det gjennomført fire medlemsundersøkelser for å kartlegge konsekvensene for medlemsbedriftene av pandemien. Fra mars til juni var det kontinuerlig dialog med embetsverk og politisk ledelse i Forsvarsdepartementet og Stortinget for å etablere forståelse for forsvarsindustriens utfordringer og sikre at tiltak ble iverksatt. En oversikt

over de viktigste tiltakene som myndighetene iverksatte rettet mot forsvarsindustrien er beskrevet i faktaboks på side 19.

2.2. MYNDIGHETSDIALOG

Dialogen med myndighetene ble videreført gjennom etablerte fora. Pandemien medførte at møtene i 2020 i det alt vesentlige ble gjennomført på digitale plattformer. Det ble gjennomført to møter med Forsvarsministeren. Høynivågruppen (FD, FMA, FST, FLO, FFI, NSM, Kongsberg, NAMMO, Thales, NFM, KAMS og FSi) og den nasjonale kontaktgruppen (FD, FMA, FFI, FST og FSi (Styret+AD)) gjennomførte tre møter i løpet av året. Det ble gjennomført to FMA-dialogforum (FMA og FSi (Styret+AD)).

I løpet av året ble det også etablert nye møteplasser mellom FFI og FSi. Styret i FSi gjennomførte et heldagsmøte med FFIs ledelse i oktober. I september ble første møte mellom FFIs avdeling for Industriutvikling og innovasjon gjennomført med deltagelse fra administrasjonen og representanter fra FSIs program-/SMButvalg.

2.3. POLITISK ARBEID

FSi har i løpet av året hatt regelmessig dialog med beslutningstagere og stabsmedarbeidere i de politiske partiene, interessegrupper og andre organisasjoner med sammenfallende interesser. Særlig i forbindelse med

COVID-19 pandemien Iverksatte tiltak rettet mot forsvarsindustrien.

FSi har siden koronapandemien ble en realitet vært i løpende dialog med Forsvarsdepartementet og det politiske miljøet for å få på plass tiltak som kan bidra til å dempe de negative effektene av pandemien for medlemsbedriftene. Det resulterte i at det i løpet av 2020 ble iverksatt en rekke små og store tiltak fra myndighetene.

De viktigste er:

- Forsvarsmateriell og Forsvarsbygg ble gitt dispensasjon fra anskaffelsesreguleringen, slik at prosedyrer for betaling av varer og tjenester fra enkelte leverandører ble forenklet.
- FD innførte en midlertidig ordning som ga en ekstra stimulans til utenlandske bedrifter med gjenkjøpsforpliktelser til å inngå utviklingssamarbeid med norske små- og mellomstore bedrifter.
- Rammene til FOU ble økt med 20 mill. kroner i 2020 med tilsagn om ytterligere opptrapping i 2021
- Tilleggsbevilgning på 50 mill. kroner til forsert innkjøp av materiell og tjenester fra små og mellomstore norske teknologibedrifter.
- Forsvarsdepartementet gikk i dialog med sentrale allierte for å legge til rette for å gjennomføre nødvendige tiltak for å opprettholde forpliktelsene til norske leverandører overfor forsvarsindustrien i andre land.
- Forsert oppgradering av CV90 stormpanservogn.
- Forsert oppgradering av Skjold-klassen kystkorvetter.
- Bistand til virksomheter fra myndighetene for å legge til rette for nødvendige grensepasseringer i forbindelse med utvikling, produksjon, testing og leveranser av forsvarsmateriell.

Stortingets behandling av tiltakspakkene for å motvirke konsekvensene av COVID-19 pandemien og behandlingen av Langtidsplanen for Forsvarssektoren og Forsvarsbudsjettet for 2021 var det hyppig kontakt. I løpet av året ga FSi innspill til og deltok på åpne høringer i Stortinget om romstrategi, Langtidsplan for Forsvaret, eksportkontroll og Forsvarsbudsjettet. Det er svært viktig at politikere og deres rådgivere oppdateres jevnlig slik de har et best mulig forutsetninger for å forstå hva industrien betyr for forsvarsevne, verdiskapning, arbeidsplasser og industriell utvikling. Forsvarsindustrien er helt avhengig av bred politisk støtte for å ha rammebetingelser som sikrer konkurransekraft hjemme og ute.

2.4. NASJONAL FORSVARSINDUSTRIELL STRATEGI (MELD. ST. 9 (2015-2016))

Implementeringen av Nasjonal forsvarsindustriell strategi fortsatte i 2020.

Implementeringen skjer innenfor rammen av etablerte samarbeidsfora som bl.a. Høynivågruppen for Forsvarssektoren og forsvarsindustrien, Nasjonal kontaktgruppe for norsk forsvarsindustri, Investeringsprogrammenes støttefunksjoner, FMA dialogforum og møteplassene med FFI og teknologidager med forsvarsgrenene.

I 2020 ble det gjennomført programkonferanse med luftsystemer på holme fjordhotell i februar, digitale programkonferanser med alle programområdene i november og teknologidager med Sjøforsvaret i Bergen i januar.

Samarbeidet og dialogen med FFI ble utviklet videre. FSi er representert i to prosjektråd ved instituttet, 1505 Autonomi og 1520 Innovasjon i Forsvarssektoren.

På grunn av COVID-19 pandemien måtte både INFO/ERFA-konferansen og FSi messen kanselleres i 2021. Leverandørseminaret ble gjennomført digitalt i september.

I september lot det seg gjøre å gjennomføre to fysiske arrangementer, et oppstartsseminar med NOBLE i Bodø og et seminar om områdekontroll i Oslo med Hæren og FFI.

2.4.1. FSIs programutvalg

Programutvalgene er satt sammen av representanter fra medlemsbedrifter og speiler Forsvarsdepartementets investeringsområder, Land-, Sjø-, Luftsystemer og Informasjonsinfrastruktur. Utvalgene er sentrale i gjennomføringen av forsvarsindustrielle vurderinger og analyser og i forberedelsen og gjennomføring av programkonferanser og teknologidager. Utvalgene representerer FSi i støttegruppene for programområdene som ledes av Forsvarsdepartementet. Nye programutvalg ble valgt av styret i august, disse medlemmene er valgt for 4 år.

Årets programutvalgsmøter ble gjennomført som formøter til Forsvarsdepartementets støttegruppemøter. Gjennom årets tre møter ble fremdriften i prosjekter gjennomgått, korronatiltak og nye forsvarsindustrielle vurderinger drøftet.

I regi av programutvalg sjø ble det gjennomført teknologidag med Sjøforsvaret på Haakonsvern i Bergen. Dette var første teknologidag med Sjøforsvaret som vertskap. Arrangementet ble overbooket, og det, sammen med de gode tilbakemeldingene fra både Sjøforsvarets deltagere og medlemsbedriftene, tilsier at arrangementet dekket et viktig behov for deltagerne.

Programutvalg luftsystemer arrangerte programkonferanse i februar med hovedvekt på drift og vedlikehold.

Programutvalgene har i 2020 arbeidet med innspill til forsvarsindustrielle vurderinger for mange kommende forsvarsanskaffelser. Arbeidsformen med FD og FFI er fortsatt i utvikling. Det er utfordrende å skaffe til veie tilstrekkelig informasjonsunderlag til å gi gode innspill.

I programutvalg landsystemer ble Hærens planlagte anskaffelse av nye stridsvogner viet stor oppmerksomhet, og arbeid ble iverksatt for å planlegge et stridsvognseminar og en oppdatering av innspill til forsvarsindustriell vurdering. I tillegg leverte utvalget innspill til forsvarsindustrielle vurderinger av P2591 Kommandoplassmateriell, P5092 Erstatning feltvogn, P5448 Transportvogn for manøverbataljon, og P5456 M113 oppgradering.

To innspill til forsvarsindustrielle vurderinger for området luftsystemer, «Videreføring av Bell 412» og «Counter UAS-kapasitet til Forsvaret», ble levert fra FSi til Forsvarsdepartementet i 2020.

For sjøsystemer ble det levert fire innspill fra FSi, «Blokk 2 oppdatering NH90», «MLU KV Svalbard», «Oksøy-klassen» og «Opprettholde kapasiteten og kapabiliteten til Skjold-klassen».

Programutvalg INI utarbeidet bidrag til forsvarsindustrielle vurderinger for MAST, Mime , P1063 RF Simulator , P1075 FORTUNE, P8021 Modernisering av taletjenester, P8055 Oppgradering av SISAM, P8041 Fornyelse HF struktur og P8184 Kryptering lagringsmedia.

På slutten av året ble det i samarbeid besluttet å gjennomføre et sett med digitale programkonferanser der samtlige programutvalg bidro. Konferansene besto av en felles del, lik for alle programområder og fire delkonferanser etterfulgt av speed date digitalt. Tilbakemeldingene er i all hovedsak positive, men det er en generell oppfatning at digitale arrangementer ikke kan erstatte fysiske arrangementer da uformell kontakt, dialog og nettverksbygging er viktig for å etablere best mulige forussetninger for effektiv samhandling.

2.4.2. Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser

Industrien bidrar gjennom arbeidet i FSis programutvalg med innspill til disse vurderingene og analysene. Forsvarsdepartementet, i samarbeid med FSi, har valgt å benytte investeringsprogrammernes støttegrupper som arena for innledende informasjon om de prosjekter som skal gjennomgå forsvarsindustriell vurdering. Basert på denne informasjonen, og utdypende informasjon mottatt fra departementet i forbindelse med forespørsel om å utarbeide forsvarsindustriens innspill til vurderingen, starter FSi arbeidet. På de fleste prosjekter benytter FSi programutvalgene til å gi innspill, men der prosjektene er komplekse gjennomfører FSi, i samarbeid med oppdragsgiver FD, industrisamlinger for på den måten å få innspill fra en bredere del av medlemsmassen.

Innenfor de 8 kompetanseområdene blir FSi bedt om å svare på tre grunnleggende spørsmål:

- Har nasjonal industri kompetanse og kapasitet til å påta seg oppdrag innen det aktuelle prosjektet?
- Har eventuelle løsninger industrien utvikler eksportpotensial?
- Kan prosjektet resultere i etablering, vedlikehold og/eller videreutvikling av kompetanse som nasjonal industri trenger innen ett eller flere av kompetanseområdene?

Det gis anledning til å komme med generelle kommentarer, dette benytter FSi blant annet til å gi kommentarer om benyttelse av virkemiddelapparatet og industrisamarbeid (gjenkjøp).

I noen tilfeller vil en forsvarsindustriell vurdering erstattes eller etterfølges av en forsvarsindustriell analyse. Analysen adresserer, til forskjell fra vurderingen, spesifikke bedrifter og produkter.

I 2020 ga FSi innspill til om lag 20 forsvarsindustrielle vurderinger/analyser.

2.4.3. Ambisjonsnivå for teknologiske kompetanseområder

Av ressursmessige årsaker kan ikke Norge ha en komplett kompetanse innenfor alle de åtte teknologiske kompetanseområdene som utgjør kjernen i den forsvarsindustrielle strategien. Det ble derfor allerede i 2018, i regi av FFI, iverksatt et arbeid for å definere ambisjonsnivået for kompetanseområdene. FSi mener formålet med denne gjennomgangen må være å etablere tydelige ambisjoner på kort, mellomlang og lang sikt og at det utarbeides veikart for hver av kompetanseområdene. Det vil gjøre det mulig å følge opp og måle fremdrift i forhold til å nå ambisjonsnivåene over tid. Videre vil veikartene bidra til å gjøre det enklere å prioritere tilgjengelige FOU-ressurser på forsvarsområdet slik at FOU-aktiviteter i Forsvarssektoren bidrar til å realisere ambisjonene. Ved utgangen av året ble en ugradert versjon av rapporten sendt på høring fra FFI. Arbeidet planlegges slutført i 2020. Foreningen bidro med kommentarer og innspill i høringsrunden.

Det europeiske forsvarsfondet (EDF)

EU har besluttet å opprette **Det europeiske forsvarsfondet** fra 1. januar 2021. Hovedformålet med EDF er å styrke europeisk forsvarsevne og stridskraft, motvirke fragmenteringen av det europeiske forsvarsmarkedet, og bedre europeisk forsvarsindustriens konkurransekraft og evne til å levere teknologi, systemer og kompetanse som Europa trenger i fremtiden for å sikre Europas forsvarsindustrielle- og teknologiske base. Gjennom EØS avtalen har Norge anledning til å tiltre fondet som assosiert nasjon og Stortinget vedtok i desember 2020 at Norge skal delta i EDF fra 2021. Det betyr at norske virksomheter på lik linje med virksomheter i EUs medlemsland kan delta i prosjekter som finansieres med midler fra EDF.

Fondet har et omfang på 8 milliarder EUR for perioden 2021-27. Norges kontingent til EDF vil utgjøre til sammen 2 milliarder kroner, tilsvarende 280 millioner kroner årlig. Programmet vil finansiere prosjekter som befinner seg på hele den teknologiske

modenhetskalaen fra grunnleggende forskning til og med prototyper for serieproduksjon (TRL 1-7). Fondet innrettes mot områder som omfatter alle militære operasjonsdomener og sentrale kapabilitets- og teknologiområder. Fondet er todelt og skal finansiere både forskningsaktiviteter og utviklingsaktiviteter, men vil ikke finansiere serieproduksjon og/eller anskaffelse av sluttprodukter, som forblir nasjonenes ansvar. En tredjedel av midlene skal brukes til forskningsprosjekter og to tredjedeler til utviklingsprosjekter. For at et prosjekt skal kunne tildeles midler forutsetter det at minst tre virksomheter fra minst tre EØS-land samarbeider gjennom et konsortium.

Forskningsprosjekter vil kunne fullfinansieres av EDF. Utviklingsprosjekter vil kunne motta 20-90% finansiering fra EDF. Utviklingsprosjekter forutsetter derfor til dels betydelig medfinansiering fra nasjonale myndigheter og/eller tilskuddsmottaker, som vil være virksomheter.

For bevilgning av midler til utviklingsprosjekter er det derfor også en forutsetning at det foreligger intensjons-erklæringer om fremtidig anskaffelse av det som skal utvikles fra myndighetene i de nasjonene der industrien som deltar i prosjektet hører hjemme.

EDFs innhold og utvikling bestemmes i de årlige arbeidsprogrammene som utarbeides av en programkomité hvor medlemslandene er representert før det europeiske råd endelig vedtar programmet. Norge deltar i arbeidet med å ta frem programmene gjennom EØS-avtalen, men uten stemmerett.

De første prosjektutlysningene forventes sommeren 2021, med søknadsfrist innen utgangen av året. Tildelingen av kontrakter vil da kunne skje mot slutten av 2022. Deretter planlegges det med årlige utlysings- og tildelingsrunder frem til 2027.

2.5. OPPDATERING AV NASJONAL FORSVARSINDUSTRIELL STRATEGI

Våren 2020 besluttet Forsvarsdepartementet å iverksette et arbeid med å oppdatere den nasjonale forsvarsindustrielle strategien (Meld. St. 9 (2015–2016)). Formålet med oppdateringen er å tilpasse strategien til endringer rammebetingelsene siden gjeldene strategi ble vedtatt i 2016. Det omfatter blant annet:

- Sikkerhetspolitiske rammebetingelser
- Teknologisk utvikling
- Utviklingen av det sikkerhets- og forsvarspolitiske samarbeidet i EU
- Veksten i norsk forsvarsindustri og utenlandsetableringer
- Markedsforholdene (proteksjonisme)

I løpet av 2020 har FSi bidratt med innspill til evalueringen av gjeldene strategi og til arbeidet med grunnlagsutredningen for en oppdatert nasjonal strategi. Det er avholdt flere innspillsmøter mellom Forsvarsdepartementet og representanter fra industrien. Foreningen har også aktivt bidratt med innspill og synspunkter til delutredninger i regi av Forsvarsdepartementet. Arbeidet med oppdatert strategi forventes slutført våren 2021 da FD har tilkjennegitt at det vil bli lagt frem en Stortingsmelding som forventes behandlet i Stortinget i løpet av vårsesjonen.

2.6. INTERNASJONAL MARKEDSFØRING

Forsvarsdepartementet og Forsvaret legger stor vekt på å støtte norsk eksport av forsvarsmateriell fra Norge. Industrien er svært tilfreds med støtten fra norske myndigheter. Foreningen har løpende dialog om deltakelse og bidrag fra Forsvarsdepartementet og Forsvaret i forbindelse med internasjonale myndighetsmøter, messer, konferanser/seminarer og demonstrasjoner.

Dette området ble i særlig grad påvirket av at COVID-19 pandemien fra 12. mars i praksis umuliggjorde reiseaktivitet utenlands.

2.6.1. Messer/utstillinger

I 2020 arrangerte FSi fellesstands på følgende utstillinger:

- DEFEXPO 2020 i Lucknow, India

2.7. ETIKK OG ANTI-KORRUPSJON

I 2020 videreførte FSi arbeidet med å bevisstgjøre medlemsbedriftene om viktigheten av å ha fokus på etikk- og antikorrupsjonsarbeid. Interessegruppen for etikk og anti-korrupsjon bestående av representanter for medlemsbedriftene og som støttes av FSis administrasjon videreførte arbeidet. Dialogen med FMA på dette området ble styrket.

Senter for integritet i Forsvarssektoren (SIFS), som er underlagt Forsvarsdepartementet, arbeider med å utvikle holdninger og prosesser for å sikre at anskaffelsesvirksomheten i Forsvaret skjer på en måte som er etisk forsvarlig og med minimal risiko for korrupsjon eller annen ureglementert adferd. FSI hadde løpende dialog med SIFS i 2020.

2.8. INTERNASJONAL HANDEL MED FORSVARSMATERIELL OG EKSPORTKONTROLL

2.8.1. Utviklingstrekk

Norsk forsvarsindustri vinner i økende grad frem i svært krevende internasjonale markeder. Eksporten av forsvarsmateriell ble videreført på et høyt nivå i 2020. Siden 2010 har eksporten av forsvarsmateriell fra Norge økt med over 50%. Som følge av kontrakter inngått løpet av året og økende leveranser på allerede inngåtte kontrakter, som f.eks. F-35, forventes eksporten av forsvarsmateriell å øke ytterligere i årene som kommer. Dette er helt i tråd med den nasjonale forsvarsindustrielle strategien som Stortinget behandlet i juni i 2016, da en samlet komite i Innst. 185 S (2015–2016) var «svært tilfreds med at norsk forsvarsindustri har lyktes godt med å eksportere norsk forsvarsmateriell og teknologi».

Eksport er en forutsetning for en forsvarsindustri i Norge. Omfanget som anskaffes til Forsvaret er for lite til å sikre en rimelig avkastning på investeringene i utvikling og infrastruktur. Videre er det for lang tid (20–40 år) mellom hver gang Forsvaret anskaffer en type materiell eller system, til at det er mulig å opprettholde nasjonale teknologiske kompetansemiljøer som understøtter

Forsvaret, uten at disse miljøene styrkes og videreutvikles gjennom eksport og/eller deltagelse i flernasjonale samarbeidsprosjekter. I tillegg kommer at eksportkunder bidrar til å finansiere videreutvikling og oppgraderinger av materiell som er utviklet for Forsvaret. På denne måten bidrar eksporten av forsvarsmateriell til å redusere levetidskostnadene for Forsvaret og til at systemene forblir relevante vesentlig lengre enn hva som hadde vært mulig dersom Forsvaret hadde vært eneste bruker.

Eksport av forsvarsmateriell bidrar også til å styrke forsvarsevnen til våre NATO-allierte og andre samarbeidspartnere og dermed også til trygghet og sikkerhet for nasjonen og befolkningen. I tillegg bidrar industrien vesentlig til verdiskapning, teknologiutvikling, vekst og arbeidsplasser i mange lokalsamfunn. «Spin-off» fra forsvarsindustrien skaper produkter og systemer med utbredt bruk i det sivile samfunnet og som også gir betydelige bidrag til nasjonal verdiskapning.

2.8.2. Eksportkontroll

Et stabilt og forutsigbart regime for eksportkontroll er en forutsetning for at norsk forsvarsindustri skal forbli en troverdig og pålitelig leverandør og partner i det internasjonale markedet. Det norske regelverket for eksport av forsvarsmateriell er et av verdens strengeste. Det bidrar til å sikre legitimiteten og tilliten til forsvarsindustrien.

Gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer, og måten disse håndheves og praktiseres på, sikrer god kontroll med eksporten av forsvarsmateriell fra Norge. Utvikling, produksjon og markedsføring av forsvarsmateriell forutsetter langsiktig planlegging, og industrien er derfor tilfreds med at regjeringen ønsker å videreføre mest mulig stabilitet og forutsigbarhet basert på tydelige retningslinjer.

FSi følger derfor tett opp utviklingen og praktiseringen av eksportkontrollregimet for å bidra til at dette forblir forutsigbart. I løpet av året ga foreningen innspill til Stortingets behandling av den årlige stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell og deltok på høring i komiteen.

Regelverket for kontroll med eksport av strategiske varer er i kontinuerlig utvikling både nasjonalt og internasjonalt. Økende flernasjonalt samarbeid og strategiske allianser mellom norsk og utenlandsk forsvarsindustri gjør at medlemsbedriftene i økende grad også eksponeres for andre nasjoners eksportkontrollregelverk som for eksempel det amerikanske ITAR regelverket. Det skaper behov for informasjon til medlemsbedriftene og gjør det nyttig å kunne utveksle informasjon og erfaringer på tvers av medlemsmassen. FSis eksportkontrollutvalg har gjennom året støttet foreningens arbeid med å bidra til å øke medlemsbedriftenes kompetanse om eksportkontroll og arbeidet med å påvirke utviklingen av eksportkontrollregimet. Med støtte fra FSis administrasjon arrangerte utvalget et digitalt seminar om eksportkontroll i november.

2.8.3. Strategi for beskyttelse av norsk teknologi

I 2018 utarbeidet Forsvarsdepartementet en strategi for beskyttelse av norskutviklet teknologi. FSi følger opp implementeringen i dialog med FD og FMA. Som et ledd i implementeringen av strategien har FD iverksatt et arbeid for å oppdatere «Lov om forsvarsviktige oppfinnelser m.m.». Arbeidet ble videreført i 2020 og et forslag til en oppdatert lov forventes i 2021.

2.9. DET EUROPEISKE FORSVARSFONDET (EDF)

Som et resultat av forhandlingene i Stortinget om langtidsplanen for Forsvaret vedtok Stortinget i desember at Norge skal delta i Det europeiske forsvarsfondet fra 2021. I forslaget til Langtidsplan hadde Regjeringen foreslått at Norge ikke skulle delta i EDF. FSi la ned et omfattende arbeid i løpet av 2020 for å informere relevante beslutningstagere og andre aktører om EDF og hvilken betydning norsk deltagelse, eller ikke-deltagelse vil ha for norsk forsvarsindustri.

Beslutningen innebærer at Norge vil bidra med nærmere 2 milliarder kroner til EDF i perioden 2021-2027. Fondets samlede økonomiske ramme er på om lag 80 milliarder kroner. Når Norge deltar i fondet, vil norske bedrifter og forskningsmiljøer kunne delta i EDF finansierte prosjekter på lik linje med bedrifter og forskningsmiljøer i EUs medlemsland.

FSi mener at norsk deltagelse i EDF er avgjørende for Norges muligheter til å forbli en del av det europeiske forsvarsmateriell-samarbeidet og for norsk forsvarsindustri fremtid som en del av en europeisk forsvarsindustri. Å delta i EDF er derfor en investering som gjør det mulig for Norge å delta med påvirkningsmuligheter i europeiske utviklingsprosjekter og det vil være avgjørende for norsk forsvarsindustri fremtidige adgang til det europeiske forsvarsmarkedet.

Det europeiske forsvarsmarkedet er svært viktig for forsvarsindustrien. Virksomheter helt eller delvis kontrollert av forsvarsleverandører med hovedkvarter i Norge har om lag 5000 ansatte i EU. Disse virksomhetene omsetter for nærmere 1 mrd EUR pr. år. Mer enn 30% av eksporten av forsvarsmateriell fra Norge går til EU. Det er bred politisk enighet om at eksporten av forsvarsmateriell fra Norge må økes dersom industrien skal kunne styrke og videreutvikle en nasjonal forsvarsindustri som er avgjørende for forsvarsevnen og som bidrar til verdiskapning, industriell utvikling og arbeidsplasser i hele landet. Å delta i EDF vil bidra til dette.

FSi har i 2020 kontinuerlig vært i dialog med Forsvarsdepartementet, Den norske EU-delegasjonen i Brussel og EU om norsk deltagelse i fondet. I dialog med de nordiske foreningene arbeider vi også for å påvirke arbeidet med EDF i den europeiske forsvarsindustriforeningen ASD.

2.10. NYE KAMPFLY

Leveransene av kampfly fortsetter som planlagt. COVID-19 pandemien medførte at antallet fly som ble ferdigstilt i 2020 ble noe mindre enn planlagt. Det har i liten grad påvirket leveransene fra de norske bedriftene som deltar i programmet.

I løpet av 2020 ble det inngått nye kontrakter med norske leverandører om bl.a. kompositt-strukturer, pylons, elektronikkmoduler, utvikling av testutstyr og etablering av reparasjonskapasitet for elektronikk.

Så langt er det inngått kontrakter om leveranser til F-35 programmet fra norsk industri til en verdi av om lag 9,5 milliarder kroner. I løpet av 2021 forventes det at volumet vil øke betraktelig ettersom det planlegges å inngå nye flerårige kontrakter med norske bedrifter.

Norsk industri har fått en sterk posisjon i programmet og viser at den kan møte krav til kost og kvalitet over tid. Det er fortsatt usikkert hvor stort omfang leveransene til produksjonsprogrammet kan få, derfor er de nasjonale utviklingsprosjektene for ny ammunisjon til flyet, APEX, og nytt missil for overflate- og landmålskapasitet, Joint Strike Missile (JSM) helt avgjørende for at kampflyanskaffelsen skal bli en industriell suksess. Det er først når APEX og JSM realiseres at det vil være mulig å nå de industrielle ambisjonene som er lagt til grunn for kampflyprosjektet, også når det gjelder å bringe små og mellomstore bedrifter inn i prosjektet.

I forhold til vedlikeholds og reparasjonsoppdrag på selve flyet gjenstår det fortsatt å allokere en av til sammen tre pakker (Tier 3). Prosessen er forsinket. I løpet av 2021 forventes en avklaring av omfang og tidsplan. Norsk industri er allerede inne i denne delen av programmet etter at norsk industri ble utpekt som leverandører i Tier 2 i 2019. Dette arbeidet er av meget langsiktig karakter, og som følge av at det foreløpig ikke er levert mange fly og at de som er levert hittil har få flytimer, kan det ikke forventes oppdrag til norsk industri av betydelig omfang før om flere år.

Arbeidet med å etablere et motordepot for F-135 motoren på Rygge ble videreført i 2020. Depotet ble formelt åpnet i november som et av til sammen fem slike i verden. Samtidig inngikk Kongsberg Aviation Maintenance Services (KAMS) kontrakt med produsenten av F-135 motoren til F-35 om initiale leveranser. Kontrakten er den første i en serie kontrakter som er forventet å gi oppdrag om vedlikehold oppgradering, reparasjoner og logistikkstøtte til motorene til F-35.

2.11. NYE UBÅTER

Arbeidet med å anskaffe nye ubåter ble videreført i 2020. Prosjektet ble ytterligere forsinket i forhold til opprinnelig plan som var å inngå kontrakt i 2019. Ubåtanskaffelsen er en unik strategisk mulighet for norsk industri. Prosjektet blir det nest største investeringssprosjektet i Forsvaret noen gang med en forventet levetid på 40–50 år.

Forutsetningene for et vellykket industri-samarbeid er fortsatt til stede. Det gjenstår krevende forhandlinger, før det kan inngås kontrakter om anskaffelse av ubåter. I dette ligger en risiko, men også betydelige muligheter.

FSi har arbeidet for å sikre at anskaffelsen av nye ubåter resulterer i industriavtaler som gir oppdrag til norsk forsvarsindustri til en verdi som tilsvarer anskaffelsesverdien og at før det inngås kontrakt om leveranse av ubåter, skal det inngås forpliktende industriavtaler som sikrer norske leveranser. Videre må det også sikres markedsadgang for norsk forsvarsindustri i leverandørnasjonen, og at norske delsystemer som integreres på de norske ubåtene, også inngår i de tyske ubåtene og ved eventuell eksport av samme type ubåt til tredjeland.

Avtalene som drøftes er av strategisk karakter og skal legge til rette for langsiktig samarbeid mellom Norge og Tyskland som favner videre enn ubåter. Samarbeid på missilområdet er under utvikling og det er også dialog om å se på andre områder som f.eks. landsystemer. Det er imidlertid viktig at også norske bedrifter som ikke leverer store komplekse forsvarssystemer kommer med i ubåtprosjektet og sikres markedsadgang i det tyske forsvarsmarkedet. Derfor vil det, i tillegg til de strategiske avtalene, også bli inngått en standard industrisamarbeidsavtale med tilhørende gjennomføringsplan.

Ut over de industrielle mulighetene som følger av selve anskaffelsen, er det viktig også å følge opp industrielle muligheter knyttet til fremtidig drift og vedlikehold av ubåtene. Selv om dette er svært langsiktig arbeid, er det nødvendig å inkludere dette i dialogen allerede nå, da en rekke prinsipielle avklaringer som har betydning for industriens fremtidige mulighetsrom på dette området gjøres i

forbindelse med definisjonen av prosjektet. Fra et industrielt ståsted er det viktig at det introduseres modeller for drift og vedlikehold som gir nye muligheter for norsk forsvarsindustri som leverandør til alle nasjoner som etter hvert anskaffer samme ubåt som det Norge og Tyskland nå har til hensikt å gjøre.

FSi har fulgt opp dialogen med norske myndigheter, leverandøren og relevante utenlandske myndigheter om den industrielle dimensjonen i ubåtprogrammet. Saken er også omtalt i flere innstillinger som Stortinget behandlet i 2020. FSIs ubåtutvalg representerer FSi i etablerte samarbeidsfora ledet av norske myndigheter som Industriforum ubåt.

2.12. FORSVARSRELATERT ROMVIRKSOMHET

Romteknologi er allerede en viktig del av virksomheten til mange av FSIs medlemsbedrifter og Forsvarets satsning på rombasert virksomhet kan derfor innebære nye forretningsmuligheter. Samtidig er det en betydelig sivil romvirksomhet i Norge og det er en egen interesseorganisasjon, Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO), som arbeider for å ivareta interessene til norske bedrifter som er leverandører til romprosjekter. FSi har i løpet av året videreutviklet dialogen med NIFRO. I februar arrangerte FSi, i samarbeid med NIFRO, et seminar om industrielle muligheter i forbindelse med Forsvarets satsning i rommet. FSi ga innspill til, og deltok på høring i Stortinget i mai, om Romstrategien som Regjeringen la frem for Stortinget sent i 2019.

2.13. INTERNASJONALT SAMARBEID

2.13.1. Bilateralt samarbeid

I 2020 arrangerte foreningen bilaterale forsvarsindustrieminarer med Danmark i Oslo og med Finland, digitalt.

2.13.2. USA

USA er det største og viktigste eksportmarkedet for norsk forsvarsindustri. Norsk forsvarsindustri vokser i USA, både som leverandør av norskprodusert materiell til det amerikanske forsvarsmarkedet og gjennom etableringer/oppkjøp i USA. Ved utgangen av året hadde norskeide bedrifter virksomheter i USA med mer enn 1200 ansatte i 14 delstater. Disse bedriftene omsatte for mer enn 5 milliarder kroner i USA i 2020.

Det langsiktig arbeid for å posisjonere norsk forsvarsindustri som en integrert del av den nasjonale forsvarsindustrien i USA ble videreført. Som en del av dette arbeidet ble det i samarbeid med American Chamber of Commerce gjennomført et «round table» med representanter fra amerikanske myndigheter og industri i Washington D.C. i januar 2020.

Arbeidet med å implementere Code of Conduct (COC) mellom FD og FSi for norsk industris tilslutning til det norsk-amerikanske regimet for forsyningssikkerhet, som ble inngått våren 2018, ble videreført. I forbindelse med at COVID-19 pandemien innledningsvis skapte utfordringer i forhold til grensekryssende handel, ble avtalen om forsyningssikkerhet mellom USA og Norge aktivert som et tiltak for å sikre at leveranser fra norsk forsvarsindustri til amerikanske myndigheter og industri kunne videreføres nest mulig uhindret.

I april foreleste FSi om norsk forsvarsindustri på National Defence University, i Washington DC (digitalt) og foreningen bidro med presentasjon på den amerikanske tankesmien Atlantic Council sin virtuelle «fact finding» reise til Norge i november 2020 i regi av Forsvarsdepartementet

2.13.3. Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)
Gjennom medlemskap og styrerepresentasjon i NADIC bidrar FSi til å styrke samarbeidet, og til å sikre norsk forsvarsindustri best mulige rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet. I 2020 ble aktivitetsnivået til NADIC betydelig redusert som følge av pandemien. Alle fysiske arrangementer ble kansellert, eller utsatt, i 2020.

2.13.4. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)
NIAG gir råd og formidler industriens synspunkter i tilknytning til alliansens politiske saker. Det er fortsatt økende interesse i NATO for dialog med industrien. Særlig er transformasjonskommandoen (ACT) aktiv på dette området og har åpnet en rekke øvelser og andre arenaer for deltagelse i av industrien. Viktige saker i 2020 var missilforsvar, interoperabilitet og cyberdefence og involvering av industrien i NATOs planprosesser.

Den prosjektrettede virksomheten videreføres gjennom NATO-finansierte studier der norske bedrifter deltar etter behov og interesse. Formålet med arbeidet er å legge til rette for etablering av flernasjonale prosjekter og å ta frem underlag for fremtidige NATO standarder (STANAGS). Studiene har, på tross av pandemien, i stor grad latt seg gjennomføre i henhold til plan ved å ta i bruk digitale plattformer.

NATO Industry Forum i 2020 ble kansellert som følge av pandemien

2.13.5. Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)
ASD styrket ytterligere sin posisjon som forsvarsindustriens representant i Brussel. FSi følger arbeidet gjennom direkte representasjon i ASD, som medlem i en av ASDs operative enheter, Defence Business Unit. Kongsberg Defence and Aerospace er siden 2019 etablert med eget kontor i Brussel og direkte medlem av ASD. FSi har god dialog med Kongsberg i Brussel for å utveksle informasjon og koordinere innspill.

Det er også et godt samarbeid mellom de nordiske foreningene om det som skjer i ASD for å avklare felles posisjoner og å holde hverandre løpende oppdatert.

ASD har i 2020 konsentrert sitt arbeid på forsvarsindustriområdet mot etableringen av det europeiske forsvarsfondet (EDF), EUs arbeid med retningslinjer for bærekraftige investeringer og finansiering, Europas behov for å etablere en selvstendig og uavhengig forsvarsindustri, BREXIT, eksportkontroll, utviklingen i og dialogen med NATO og etiske og juridiske problemstillinger knyttet til kunstig intelligens i autonome våpensystemer.

2.13.6. Nordisk samarbeid

Dialogen mellom de nordiske foreningene ble videreført. Arbeidet innenfor rammen av samarbeidsavtalen mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene, som ble inngått i november 2012, ble videreført. Blant annet utformes det felles nordiske posisjoner som innspill til prosessene som pågår i EU for å styrke unionens rolle på forsvarsområdet, som bl.a. EDF og i den europeiske foreningen, ASD.

2.14. SMB

SMB-utvalget arbeider for at Forsvaret skal få tilgang til og utnytte den teknologiske spisskompetansen og innovasjonsevnen som SMBene representerer. I en tid hvor den teknologiske utviklingen går stadig raskere, og global teknologisk konkurranse og innovasjon er på alle nasjoners forsvarsagenda, er det mer enn noen gang viktig med bevissthet om og strategi for hvordan Forsvaret kan utnytte spisskompetansen og innovasjonsevnen som SMBene har. Det ligger et unyttet potensiale i Forsvarets utviklings- og anskaffelsesprosjekter som kan styrke samarbeidet mellom de store norske forsvarsbedriftene og SMBer, og til å involvere og videreutvikle teknologisk innovative og produksjons-SMBer i enda større grad enn i dag.

Flere teknologi-SMBer erfarer at det er begrenset forståelse, innpass i prosjektanskaffelser og manglende strategi i forsvarssektoren for å nyttiggjøre seg innovasjonen og løsningene til teknologi-SMBene. Flere teknologi-SMBer etterspør mer aktivt samarbeid med de store norske forsvarsbedriftene, og demonstrerer i flere tilfeller at veien til suksess er enklere og kortere for eksport til utlandet enn for salg i Norge.

SMB-utvalget registrerer økende bevissthet om, og oppmerksomhet på, betydningen av små og mellomstore bedrifter. Dette kommer bl.a. til uttrykk i måten Langtidsplanen for Forsvaret vektlegger innovasjon og SMBer og gjennom myndighetenes tiltak for å begrense skadevirkningene av COVID-19 pandemien. Både Forsvarsdepartementet og Stortinget iverksatte tiltak særlig rettet mot SMBer i forsvarsindustrien, bl.a. bevilget Stortinget 50 millioner kroner øremerket for teknologi SMBer i Revidert nasjonalbudsjett for 2020. Sistnevnte var i utgangspunktet et godt tiltak. Et mindre antall teknologi-SMBer fikk nytte av denne bevilgningen, men store deler av beløpet ble disponert til anskaffelser fra bedrifter som ikke var innenfor målgruppen. Prosessen avdekket at det ikke var etablert gode prosesser for å sikre størst mulig effekt for målgruppen av slike midler. Bl. a. rapporterte flere bedrifter om mangelfull informasjon og tilbakemelding fra Forsvarssektoren om hvordan teknologi-SMBer kunne posisjonere seg for å nyte godt av tilleggsbevilgningen. Dette er viktige erfaringer som vil bli trukket inn i arbeidet med å oppdatere den forsvarsindustrielle strategien.

Sopra Steria sin evalueringsrapport av gjeldene forsvarsindustriell strategi, som ble gjennomført på oppdrag fra FD, avdekket at strategien ikke i tilstrekkelig grad har lagt forholdene til rette for å utnytte potensialet disse bedriftene har for å bidra til å styrke Forsvarets operative evne. Som følge av dette er SMBenes rammebetingelser i forsvarsmarkedet et prioritert tema i arbeidet med å utarbeide en oppdatert forsvarsindustriell strategi. Evalueringen av gjeldene strategi bidro også til å synliggjøre at det er to hovedkategorier av SMBer i forsvarsbransjen: Teknologi-SMBer og produksjons-SMBer. SMB-utvalget og SMB-representanter har vært aktive bidragsytere i arbeidet med å gi innspill til en oppdatert forsvarsindustriell strategi. SMB-utvalget mener utviklingen går i riktig retning, men mye arbeid gjenstår før det er på plass gode og hensiktsmessige ordninger for å øke involveringen av teknologi-SMBer i leveranser til Forsvaret.

2.15. INFORMASJONSAKTIVITETER

I løpet av året ble FSis kommunikasjonsstrategi oppdatert med henblikk på at det er iverksatt et arbeid med å oppdatere den nasjonale forsvarsindustrielle strategien og stortingvalget 2021.

Det er etablert en rådgivende gruppe med kommunikasjonseksperter fra medlemsbedrifter som støtter FSI i arbeidet med å videreutvikle informasjonsarbeidet.

Foreningen har i løpet av året bidratt med forelesning på Sjefskurset på Forsvarets Høgskole og på samling for nytilsatte i Forsvarsmateriell.

I januar ga foreningen ut publikasjonen: «Forsvarsevne gjennom teknologisk utvikling».

FSis nettsider og nyhetsbrev brukes aktivt for å gi informasjon til medlemmene og for å formidle informasjon om foreningen og bransjen til et bredere publikum. Abonnement på FSis nyhetsbrev økte til nærmere 3000 abonnenter i 2020. Nyhetsbrevet er en effektiv måte for å nå mange relevante organisasjoner, interessegrupper og enkeltpersoner.

Samarbeidet med FFI og Forsvarsdepartementet om å utarbeide statistikk for norsk forsvarsindustri fortsatte i 2020.

FSis aktiviteter på sosiale medier, slik som Facebook, Twitter og LinkedIn, ble intensivert i løpet av året.

Samarbeidet med tidsskriftet Militærteknikk ble videreført i 2020.

2.16. ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON

FSis organisasjon vil bli kontinuerlig utviklet for å være best mulig i stand til å ivareta oppgavene. 2020 var preget av COVID-19 pandemien, som bl.a. gjorde det nødvendig å ta i bruk digitale løsninger for interne møter og arrangementer i 2020. Det er ikke gjort endringer i administrasjonens bemanning i 2020. Administrasjonen utgjør 3,8 faste årsverk som støttes med tjenester levert av NHO sentralt for bl.a. regnskap, økonomi, IT, HR og kontorer.

Plan for 2021

Plan for 2021

Det forventes at COVID-19 pandemien i betydelig grad vil påvirke foreningens virksomhet i også 2021.

Usikkerheten om hvordan pandemien utvikler seg og hvilke smittevernstiltak som vil bli nødvendige er stor, særlig på kort sikt. En ny normalsituasjon forventes ikke å være etablert før i 2. halvår 2021. Foreningens virksomhet må tilpasses det til enhver tid gjeldene smittevernsregime. Dette er utfordrende, men erfaringene fra 2. halvår 2020 viser at foreningen, medlemsbedriftene og de eksterne aktørene FSi og medlemsbedriftene samhandler med, både myndigheter og industri, evner å tilpasse seg. Derfor ligger det godt til rette for at store deler av foreningens virksomhet kan gjennomføres med høy grad av resultatoppgåelse på tross av de ulemper og begrensinger smittevernsregimet innebærer.

Foreningen legger opp til å gjennomføre INFO/ERFA-konferansen 2021 i juni og Leverandørseminar og FSI-messe på Akershus Festning i august.

3.1. TILTAK FOR Å MOTVIRKE DE NEGATIVE EFFEKTENE AV KORONAPANDEMIEN

Det forventes at det også i 2021 vil kunne være behov for å ha dialog med myndighetene om tiltak som er nødvendige for å motvirke negative effekter av Koronapandemien, eller som følge av myndighetenes tiltak for å bekjempe pandemien.

3.2. MYNDIGHETSDIALOG – RAMMEBETINGELSER

Myndighetsdialogen videreføres i 2021 gjennom arbeidet i Forsvarsdepartementets ulike fora for dialog og samarbeid med industrien: Høynivågruppen, Nasjonal kontaktgruppe og Støttegruppene for investeringsprogrammene. Dialogen med Forsvarsmateriell følges opp gjennom faste møter i FMA dialogforum.

Forsvarets forskningsinstitutt har, med etableringen av en egen avdeling for industri og innovasjon, trappet opp arbeidet med å legge til rette for at Forsvaret i større grad skal kunne drive innovasjon, bl.a. gjennom utvidet samarbeid med små og mellomstore bedrifter og nyttiggjøres seg nye og banebrytende teknologier. Gjennom etableringen av ICE-WORX, som en arena for konseptutvikling og eksperimentering, legger FFI til rette for tettere samarbeid mellom Forsvarets operative avdelinger og industrien om utvikling av nye løsninger. Dialogen med FFI vil bli videreført gjennom årlige møter mellom FSIs styre og FFIs ledelse, kontaktmøter med avdelingen for industri og innovasjon og deltagelse i relevante prosjektråd.

3.2.1. Oppdatering av Nasjonal forsvarsindustriell strategi

Forsvarsdepartementet vil i løpet av mars 2021 legge frem en stortingsmelding med en oppdatert forsvarsindustriell strategi som det tas sikte på at Stortinget skal behandle i vårsesjonen. Som omtalt i Kap 2. har FSI og industrien hatt tett og god dialog med Forsvarsdepartementet om utarbeidelsen av strategien. Arbeidet blir videreført i 2021, med hovedvekt på å gi innspill til behandlingen i Stortinget og å følge opp implementeringen av strategien. I dette arbeidet vil både program- og SMB-utvalg bli involvert.

3.2.2. Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser

Gjennom arbeidet i investeringsprogrammenes støttegrupper vil FSI videreføre arbeidet med å gi innspill og kommentarer til forsvarsindustrielle vurderinger/analyser i 2021. Arbeidet vil i betydelig grad involvere programutvalgene.

3.2.3. Eksportkontroll

Foreningen viderefører arbeidet med å følge opp utviklingen av eksportkontrollregimet og praktiseringen av dette. Det forventes at det blir aktuelt å gi innspill, og å delta på åpen høring i Stortinget, i forbindelse med behandlingen av den årlige Stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell.

Eksportkontrollutvalget vil videreføre arbeidet i 2021, inklusive dialogen med relevante myndigheter og andre aktører på eksportkontrollområdet. Det vil bli gjennomført et eksportkontrollseminar i 2021.

3.3. Politisk arbeid

Forsvarsindustrien er helt avhengig av bred politisk støtte for å ha rammebetingelser som sikrer konkurransekraft hjemme og ute. Pandemien har bidratt til å synliggjøre viktigheten av dette. Mange av tiltakene som ble iverksatt i 2020 for å begrense de negative virkningene av pandemien for forsvarsindustrien, ble gjort mulig gjennom en tett og god dialog med politikere og rådgivere både i regjeringsapparatet og på Stortinget. Omfattende informasjonsvirksomhet og dialog med politiske aktører var også svært viktig for vedtaket om at Norge skal delta i Det europeiske forsvarsfondet fra 2021. Det er avgjørende viktig at beslutningstagere og stabsmedarbeidere i de politiske partiene, interessegrupper og andre organisasjoner med sammenfallende interesser, er godt kjent med norsk forsvarsindustri og hva industrien betyr for forsvarsevne, verdiskapning, arbeidsplasser og industriell utvikling.

Det er mange saker på den politiske agendaen i 2021 som det er viktig at FSI engasjerer seg i. Regjeringen vil som nevnt legge frem en oppdatert forsvarsindustriell strategi som forventes behandlet i Stortinget i vårsesjonen. Stortinget skal behandle Nordområde- og samfunnssikkerhetsmeldingen. Den årlige stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell forventes lagt frem i første halvår. Proposisjonen om investeringer i Forsvaret er ventet i april og som vanlig blir revidert nasjonalbudsjett og statsbudsjettet lagt frem i h.h.v. mai og oktober. Stortingsvalget i september betyr at det fra høsten av vil bli endringer i komitesammensetningen på Stortinget og det kan også bli endringer

i regjeringen. I tillegg forventes det at Forsvarskommisjonen, som Stortinget har vedtatt at skal nedsettes, vil starte opp arbeidet i løpet 2021.

Det blir svært viktig å følge, å gi innspill til, alle disse politiske prosessene for å bidra til å sikre at forsvarsindustriens rammebetingelser utvikler seg på en måte som industrien er tjent med. Dialogen med politiske partier og interesseorganisasjoner skal derfor videreføres i 2021. Det er svært viktig å formidle informasjon og kunnskap om forsvarsindustrien til aktører og opinionsdannere som kan bidra til å styrke forsvarsindustriens rammebetingelser.

3.4. DET EUROPEISKE FORSVARSFONDET

Norge deltar i Det europeiske forsvarsfondet (EDF) fra 2021. Det innebærer at Norge i perioden 2021 - 2027 skal bidra med til sammen om lag 2 milliarder kroner, eller 280 millioner kroner årlig, til fondet. Det forventes at et arbeidsprogram for 2021 vil foreligge innen utgangen av juni. Umiddelbart etter at programmet er publisert vil det bli kunngjort utlysninger der norske virksomheter med samarbeidspartnere i andre EØS-land kan søke om tilskudd til forsknings- og utviklingsprosjekter på forsvarsområdet. Deltagelsen i EDF innebærer en stor mulighet for norsk forsvarsindustri til å bli med i felleseuropeiske FOU-prosjekter på forsvarsområdet og vil med stor grad av sannsynlighet bli svært viktig for å sikre markedsadgang for norsk forsvarsindustri i det europeiske forsvarsmarkedet.

Finansiering av prosjekter i EDF forutsetter både at det foreligger en erklæring fra myndighetene i deltagende virksomheters hjemland om at det foreligger en intensjon, forutsatt vellykket utvikling, til å anskaffe det som skal utvikles. I utviklingsprosjekter forutsettes det også nasjonal medfinansiering som normalt skal utgjøre minst 35% av utviklingsprosjektets samlede kostnadsramme. Det betyr at i EDF, til forskjell fra andre EU-finansierte FOU-programmer, er myndighetene direkte involvert i det enkelte prosjekt. Det betyr også at det er helt nødvendig å sikre god koordinering nasjonalt mellom industrien og Forsvarssektoren slik at deltagelsen i EDF bidrar til å understøtte utviklingen av Forsvaret, realiserer ambisjonene i den

nasjonale forsvarsindustrielle strategien og at norske virksomheter får oppdrag til en verdi som minst tilsvarer det Norge bidrar med til fondet.

Skal dette lykkes, er det helt avgjørende at alle nasjonale aktører opptrer koordinert med felles mål, budskap og ambisjoner. Det forutsetter en nasjonal strategi for norsk deltagelse i EDF som forankres hos alle relevante aktører og interessenter. Forsvarsdepartementet har tatt initiativ til å utarbeide en slik strategi og FSi skal bidra til dette arbeidet.

En forutsetning for at et prosjekt skal kunne finansieres med midler fra EDF er at minst tre bedrifter fra minst tre nasjoner deltar i konsortiet som søker om tilskudd. Det betyr at det blir viktig å tidlig identifisere relevante prosjektmuligheter og hvilke nasjoner det ligger til rette for at Norge kan samarbeide med. Den bilaterale myndighetsdialogen mellom Norge og andre EØS-land blir i denne sammenhengen svært viktig. Tilsvarende blir det også viktig å legge til rette for å identifisere potensielle industrielle samarbeidspartnere som norske bedrifter kan samarbeide med. EU-kommisjonen har også varslet at den i løpet av 2021 planlegger å legge frem en tiltaksplan som skal legge til rette for å oppnå større grad av synergi mellom industrirelevante europeiske FOU-programmer (Action plan on synergies) Det gjelder bl.a. EUs rammeprogram for FOU (Horizon Europe), romprogrammene (Copernicus, Galileo) m. fl. og EDF.

FSi vil gi innspill til myndighetene og bidra til å legge til rette for å identifisere samarbeidsmuligheter mellom norske virksomheter og virksomheter i andre EØS-land, f.eks. gjennom en intensivering av dialogen med søsterorganisasjoner i aktuelle samarbeidsnasjoner. Norges deltagelse i EDF betyr også at det blir enda viktigere å følge og delta i relevante fora og aktiviteter i regi av EU og andre europeiske institusjoner og organisasjoner som Det europeiske forsvarsbyrået (EDA) og den europeiske foreningen for fly-, rom- og forsvarsindustri (ASD). Herunder å samarbeide med aktører som har sammenfallende interesser som våre for å påvirke rammebetingelser, videre utvikling av det politiske og juridiske rammeverket for EDF og implementeringen av fondet.

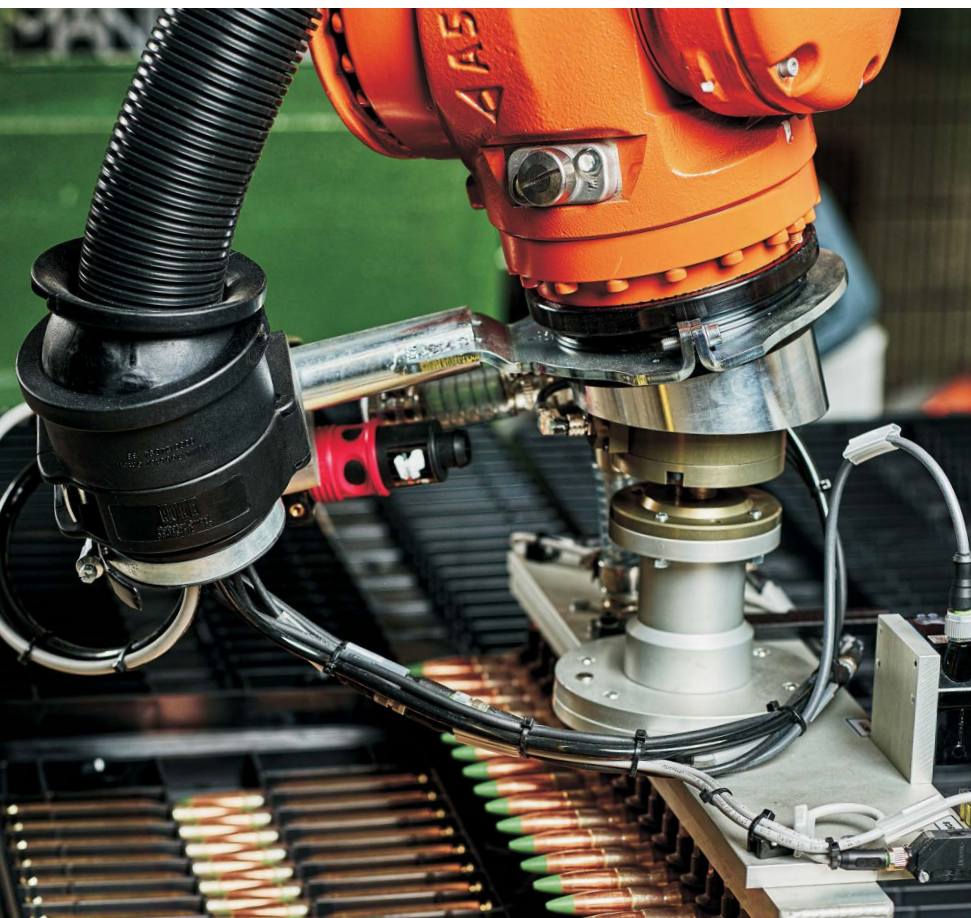

FOTO | Nammo

FSi skal bidra til at norsk forsvarsindustri får størst mulig utbytte av den norske deltagelsen i EDF. Det innebærer tett oppfølging mot norske myndigheter, relevante institusjoner i Brussel og europeiske søsterforeninger m.fl.

3.5. INTERNASJONAL FORRETNINGSUTVIKLING

3.5.1. Bilaterale seminarer

Pandemien har gjort det vanskelig å planlegge bilaterale forsvarsindustriseminarer. Så snart situasjonen er mer avklart vil arbeidet bli gjenopptatt. Det er bl.a. aktuelt å gjennomføre et arrangement med den britiske foreningen (ADS), som ble utsatt i september i fjor. I lys av de pågående forberedelsene til anskaffelser av ubåter og nye stridsvogner er det også aktuelt å vurdere arrangementer med den tyske og den sør-koreanske foreningen.

3.5.2. Forsvarsutstillinger

Det er fortsatt usikkert når det igjen vil være mulig å gjennomføre internasjonale forsvarsutstillinger. Paris Air Show, som var planlagt gjennomført i juni 2021, ble kansellert allerede høsten 2020.

Det forventes at det vil bli mulig å arrangere utstillinger igjen høsten 2021. På denne bakgrunn planlegger foreningen å organisere nasjonale paviljonger på MSPO 2021 i Polen, DSEI 2021 i UK og Milipol 2021 i Frankrike. Det vurderes også å sette opp en nasjonal paviljong på ADEX 2021 i Sør – Korea.

FOTO | NFM

3.6. INTERNASJONALT SAMARBEID

3.6.1. Bilateralt samarbeid

Samarbeidet med utenlandske søsterorganisasjoner videreføres i 2021. Aktiviteter rettet mot USA, Tyskland, UK, Sør- Korea og de nordiske land prioriteres.

3.6.2. USA

Samarbeidet med USA vil også i 2021 ha høyeste prioritet.

Forverringen av forholdet mellom Kina og USA og det amerikanske forsvarrets og amerikansk forsvarsindustri erfaringer fra COVID-19 pandemien, har gitt proteksjonistiske krefter i USA nye argumenter for hvorfor USA må baseres seg på nasjonale leverandørkjeder. Signalene fra Biden-administrasjonen går også i retning av at «buy American» skal vektlegges enda sterkere.

Det amerikanske markedet er det største og viktigste eksportmarkedet for norsk forsvarsindustri og det er derfor svært viktig at markedsadgangen ikke hindres. Det er avgjørende at norske myndigheter bruker enhver anledning til å minne om, og påpeke at, Norge gjennom bilaterale avtaler om forsvarsmateriell og -industrisamarbeid og forsynings-sikkerhet, er unntatt fra «buy American» lovgivningen på forsvarsområdet. FSi vil videreføre dialogen med norske myndigheter for å bidra til at norsk forsvarsindustri sikres markedsadgang og best mulig rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet.

I den innledende fasen av Koronakrisen ble viktigheten av at det er inngått en avtale om forsynings-sikkerhet med USA synliggjort. Innenfor rammen av denne avtalen, og adferds-koden (Code of Conduct), som er inngått mellom Forsvarsdepartementet og FSi, kunne norske myndigheter formelt gi forsikringer til USA om at alle nødvendige tiltak ville bli iverksatt for å sikre at leveranser til det amerikanske forsvaret og amerikansk forsvarsindustri ville få prioritet og bli videreført med minst mulig forsinkelser. Foreningen skal sammen med FD, NADIC og ambassaden i Washington D.C fortsette å bidra til å legge til rette for at norske bedrifter som har sluttet seg til koden styrker sine markedsmuligheter i USA.

Det planlegges å gjennomføre et seminar om det amerikanske anskaffelsesregelverket i Norge i 2021. Formatet vil avhenge av smitteverntiltakene på gjennomføringstidspunktet

USA er i ferd med å innføre et regime for cybersikkerhet i leverandørkjeden (Cyber-security Maturity Model Certification (CMMC)). I januar gjennomføres et webinar med deltagelse fra både amerikanske og norske myndigheter. Ytterligere aktiviteter og tiltak vil bli vurdert etter hvert som det blir avklart når og hvordan regimet vil bli implementert overfor utenlandske leverandører. FSi skal følge opp dette regimet og bidra til å formidle informasjon til medlemsbedrifter som er en del av leverandørkjeder som leverer til amerikanske myndigheter.

3.6.3. US – Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)

NADICs virksomhet er også påvirket av Koronakrisen. Alle fysiske arrangementer i 1. halvår 2021 er kansellert. Det planlegges med en NADIC paviljong på utstillingene Navy League Air-Sea-Space, som er flyttet fra april til juni, og AUSA i oktober, begge Washington DC. Det kan bli aktuelt å gjennomføre den årlige norsk-amerikanske forsvars- og sikkerhetskonferansen i Washington DC, som ble kansellert i april 2020, i løpet av 2. halvår 2021. Gjennom medlemskap og styrerepresentasjon i NADIC skal FSi aktivt bidra til å styrke samarbeidet og til å sikre norsk forsvarsindustri best mulige rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet.

3.6.4. ASD

FSi viderefører medlemskapet i ASD. FSi følger arbeidet gjennom direkte representasjon i ASD, som medlem i en av ASDs operative enheter, Defence Business Unit. Forutsatt at den etablerte rotasjonsordningen for styreplasser i ASD videreføres, vil FSi tre inn i styret i ASD fra 1. juli 2021.

Saker som er viktige for ASD i 2021 er: Det europeiske Forsvarsfondet, EUs initiativ til å etablere en handlingsplan for å realisere synergier på tvers av alle industrirettede virkemidler i EU (Action Plan on synergies), arbeidet med EUs Platform on sustainable finance og dialogen med NATO, særlig om alliansens arbeid med nye og banebrytende teknologier.

Kongsberg Defence and Aerospace er selvstendig bedriftsmedlem i ASD. FSIs aktiviteter i ASD koordineres med Kongsbergs deltagere i ASD fora og det pågår kontinuerlig informasjonsutveksling mellom de nordiske foreningene om det som skjer i ASD for å avklare felles posisjoner og å holde hverandre løpende oppdatert. Dette vil bli videreført i 2021.

3.6.5. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

FSi representerer Norge i NIAG i 2021 og koordinerer arbeidet som bl.a. omfatter oppfølgingen av studievirksomheten. Norske bedrifter deltar i forståelse med FSi og etter behov og interesse i disse studiene som delfinansieres av NATO. Arbeidet i NIAG videreføres i 2021.

3.6.6. Nordisk samarbeid

Dialogen mellom de nordiske foreningene og NORDEFECO vil bli videreført. Arbeidet innenfor rammen av samarbeidsavtalen mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene, som ble inngått i november 2012, har fått økt aktualitet bl.a. som følge av at alle nasjonene nå deltar i EDF. Det er i økende grad behov for å samarbeide mellom de nordiske foreningene og andre foreninger med sammenfallende interesser for å utøve innflytelse både i ASD og overfor andre aktører i Brussel. Arbeidet med å utforme felles nordiske posisjoner koordinert med andre foreninger med sammenfallende interesser vil bli videreført i 2021.

3.7. NYE KAMPFLY

Etter hvert som F-35 programmet er kommet over i implementeringsfasen flyttes fokus til programmet for understøttelse og etter hvert videre utvikling av flyet. Det er fortsatt behov for at norske myndigheter bidra til å holde oppmerksomheten opp både hos amerikanske myndigheter og norsk industris rolle i programmet. Etter hvert som leveransene av fly til Norge nærmer seg slutten, blir det viktig å sikre norsk industri sin posisjon i programmet. Det innebærer bl.a. at norske leverandører til F-35 må komme med etter hvert som systemet videreutvikles og i programmet for understøttelse av flyet. Foreningen viderefører arbeidet med å bidra til at norsk forsvarsindustri får størst mulig utbytte av F-35 anskaffelsen. I 2021 vil det viktigste være å sikre at norske myndigheter

fortsatt aktivt støtter opp under de norske besvarelsene til det amerikanske programkontorets forespørsel om leverandører til tredje del av understøttelsesprogrammet for F-35. I 2021 vil det også bli lagt frem et prosjekt for oppdatering av F-35 etter 2025. Det blir viktig å legge til rette for at også dette prosjektet, som vil være av et betydelig omfang, gir muligheter for norsk forsvarsindustri på lik linje med anskaffelsen for øvrig. I denne forbindelse kan et høynivåbesøk med deltagelse på politisk nivå til de største leverandørene til F-35 programmet i USA bli aktuelt i løpet av høsten 2021.

3.8. NYE UBÅTER

Det forventes at det i løpet av 2021 vil bli inngått kontrakt om anskaffelse av nye ubåter til Sjøforsvaret. FSi viderefører arbeidet for å sikre at anskaffelsen av nye ubåter resulterer i industriavtaler som gir oppdrag til norsk industri til en verdi som tilsvarer anskaffelsesverdien og at før det inngås kontrakt om leveranse av ubåter, skal det inngås forpliktende industriavtaler som sikrer norske leveranser. Videre må det også sikres markedsadgang for norsk forsvarsindustri i leverandørnasjonen, og at norske delsystemer som integreres på de norske ubåtene, også inngår i de tyske ubåtene og ved eventuell eksport av samme type ubåt til tredjeland. Det er imidlertid viktig at også norske bedrifter som ikke leverer store komplekse forsvarssystemer kommer med i ubåtprosjektet og sikres markedsadgang i det tyske forsvarsmarkedet. Derfor vil FSi, i tillegg til de strategiske avtalene, legge stor vekt på at det også blir inngått en ordinær industri-samarbeidsavtale med tilhørende gjennomføringsplan.

Foreningen skal, i samråd med myndighetene, bidra til at det legges til rette for langsiktig samarbeid mellom Norge og Tyskland som favner videre enn ubåter. Samarbeid på missilområdet er under utvikling og det er også dialog om å se på andre områder som f.eks. Landsystemer.

FSi fortsetter å følge opp dialogen med norske myndigheter, politikere, leverandøren og relevante utenlandske myndigheter om den industrielle dimensjonen i ubåtprogrammet.

3.9. NYE STRIDVOGNER

Regjeringen har besluttet å anskaffe nye stridsvogner, og å gjennomføre en konkurranse mellom to kandidater, tyske Leopard 2 og sørkoreanske K2 Black Panther. Det er to leverandører som er aktuelle for levering av stridsvogner til Norge.

På denne bakgrunn har Forsvarsdepartementet iverksatt en myndighetsdialog med tyske og sør-koreanske myndigheter, blant annet for å vurdere mulighetene for forsvarsindustrielt samarbeid og tilgang til marked for norske produkter til leverandørlandenes respektive forsvar.

Prosjektet blir en av de største anskaffelsene til Hæren noen gang og kan innebære store muligheter for norsk forsvarsindustri som leverandør av delsystemer og komponenter til vognene og strategisk samarbeidspartner med leverandøren, fremtidige leveranser av tjenester i forbindelse med drift og vedlikehold og markedsadgang for norsk forsvarsmateriell i leverandørnasjonens hjemmemarked.

I tett dialog med FD, FMA og andre aktører i Forsvarsektoren vil FSI bidra med å legge til rette for å sikre industrisamarbeidsavtalen med leverandøren av stridsvognene gir best mulig resultat for norsk forsvarsindustri. Dette kan bl.a. innebære gjennomføring av arrangementer, dialog med leverandører og leverandørnasjonenes forsvarsindustriforeninger og andre aktiviteter i leverandørnasjonene.

3.10. FORSVARSRELATERT ROMVIRKSOMHET

Ved behandlingen av Romstrategien våren 2020 la en enstemmig næringskomite til grunn at forsvarssektorens arbeid med romvirksomhet skal ha som formål å skaffe til veie rombaserte kapasiteter som trengs for å utføre eget samfunnsoppdrag og at Norge, med ambisjon om å være NATO i nord, har et særlig ansvar for å utvikle god dekning av rombaserte tjenester i nordområdene og Arktis. Komiteen understreket også viktigheten av norsk romvirksomhet for Norges selvstendige evne til situasjonskontroll og suverenitetshevdelse i nordområdene. I forbindelse med behandlingen presiserte Forsvarsdepartementet at «Forsvaret benytter i dag satellitter til overvåking og kommunikasjon og har planer om å øke antallet små satellitter under nasjonal kontroll til disse

formålene de nærmeste årene. Den strategiske betydningen av verdensrommet øker og antall små satellitter for kommersiell og militær bruk forventes å øke kraftig.»

Langtidsplanen for Forsvaret legger opp til at frem mot 2030 vil Forsvaret i økende grad ta i bruk rombaserte kapasiteter. Det innebærer også at det planlegges betydelige investeringer på dette området. Dette er et mulighetsrom for flere av FSi's medlemsbedrifter, inkludert de største norske forsvarslieferandørene, som også er ledende i norsk romindustri. FSi vil derfor følge opp utviklingen av Forsvarets romvirksomhet. I denne sammenheng vil FSi samarbeide med romindustriens interesseorganisasjon, NIFRO, med sikte på å legge til rette for at Forsvarets satsing i rommet i størst mulig grad skal gi størst mulig uttelling for norsk forsvars- og romindustri. Det kan bli aktuelt å inngå en samarbeidsavtale mellom NIFRO og FSi i løpet av året.

FSi og NIFRO planlegger å gjennomføre et felles seminar i april 2021 om muligheter for norsk forsvars- og romindustri i tilknytning til Forsvarets satsning i rommet.

3.11. SMB

Både evalueringen av den forsvarsindustrielle strategien og FFIs grunnlagsstudie, som er en del av underlaget for oppdateringen av den forsvarsindustrielle strategien, legger stor vekt på at det er et behov for å legge bedre til rette for at Forsvaret skal kunne nyttiggjøre seg kunnskapen, teknologien og innovasjonsevnen som små og mellomstore bedrifter har. Det forventes at dette blir et sentralt tema når den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien implementeres fra høsten 2021.

I 2021 skal utvalget arbeide for å styrke forståelsen av hvordan SMBene kan bidra med innovasjon, teknologi- og kompetanseutvikling og produksjon som kan understøtte utviklingen av Forsvaret.

SMB-utvalget har en viktig rolle i foreningens arbeid med implementeringen av den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien og vil særlig arbeide for å forenkle anskaffelsesprosedyrer som senker terskelen for anskaffelser av ny teknologi og som er bedre tilpasset mindre anskaffelser. Sentralt i denne sammenheng

står også etablering av hensiktsmessige finansieringsordninger for konseptutviklings- og eksperimenteringsaktiviteter og ordninger som er risikoavlastende for SMBer som deltar i FOU-aktiviteter med Forsvarssektoren. Videre har utvalget til hensikt å foreslå nye tiltak som så langt ikke er iverksatt i forsvarssektoren, men som allerede er velprøvde hos flere av våre allierte med gode resultater.

Som en del av arbeidet med å implementere den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien, vil utvalget også foreslå tiltak for å øke omfanget SMBenes deltagelse i utviklingsprosjekter i forsvarssektoren og involvering av SMB i nasjonale forsvarsprogrammer og prosjekter som finansieres av Det europeiske forsvarsfondet.

3.12. INFORMASJONSAKTIVITETER

FSi har etablert et kommunikasjonsutvalg bestående av representanter fra utvalgte medlemsbedrifter og administrasjonen. Utvalget er en viktig bidragsyter til foreningens informasjonsarbeid og vil bli videreført i 2021.

Mange saker som er viktige for forsvarsindustrien står på den politiske agendaen i 2021. Først og fremst er behandlingen og implementeringen av den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien i Stortinget av stor viktighet. Det er også Stortingsvalg i 2021 og flere store anskaffelsesprosjekter som har betydelig politisk oppmerksomhet, som f.eks. nye ubåter, nye stridsvogner og helikopterstøtte til Hæren og forberedelse til anskaffelse av multirollefartøy til Sjøforsvaret blir viktige å følge tett.

Oppmerksomheten omkring virksomheters bærekraft (ESG), og bærekraftsrapportering øker. Blant annet utvikles regnskaps- og selskapslovgivningen for å sikre at bærekraftig industriell virksomhet og utvikling. Det arbeides også med reguleringer som skal legge til rette for at banker og finansieringsinstitusjoner skal drive sin virksomhet slik at det stimulerer til en bærekraftig utvikling. I denne sammenhengen er det viktig å bidra til å sikre at det etableres forståelse for at forsvar, og dermed en forsvarsindustri, er en forutsetning for en bærekraftig utvikling og å unngå at det fester seg en oppfatning av at forsvarsindustri per definisjon ikke er bærekraftig virksomhet.

Informasjonsaktiviteten vil derfor bli intensivert i 2021. I forbindelse med behandlingen av den forsvarsindustrielle strategien i Stortinget planlegger foreningen å gi ut en ny publikasjon om norsk forsvarsindustri som distribueres til relevante mottakere i offentlig forvaltning, politiske partier, media, utenriksstasjoner og attachéer og ansatte i Forsvaret. For å bidra til å øke kunnskapen om norsk forsvarsindustri hos et bredere publikum, planlegges det også å utarbeide en publikasjon som distribueres med Dagens Næringsliv, inkludert den digitale utgaven.

Dersom smittevernstiltakene tillater, vil det være aktuelt å gjennomføre et seminar med ungdomspolitikere i 2. halvår 2021.

Foreningen bidrar med forelesninger på Sjefskurset på Forsvarets Høgskole og på samlinger for nytilsatte i Forsvarsmateriell. Det planlegges med at det igjen blir aktuelt f.o.m 2. halvår 2021.

FSIs nettsider og nyhetsbrev brukes aktivt for å gi informasjon til medlemmene og for å formidle informasjon om foreningen og bransjen til et bredere publikum. Nyhetsbrevet vil bli utgitt ved behov. Det er en effektiv måte for å nå mange relevante organisasjoner, interessegrupper og enkeltpersoner.

Samarbeidet med FFI og Forsvarsdepartementet om å utarbeide statistikk for norsk forsvarsindustri videreføres i 2021.

FSi vil øke bruken av sosiale medier i sin informasjonsformidling.

3.12. OPPLÆRINGSTILBUD

Opplæringsaktiviteten bli gjenopptatt i 2021, etter at COVID-19 pandemien gjorde det nødvendig å innstille de meste denne av virksomheten i 2020. Det er planlagt flere faglige seminarer i 2021, bl.a. om etikk og antikorrupsjon, kvalitetsstyring, eksportkontroll, sikkerhetsloven og anskaffelser og prosjektgjennomføring i Forsvarssektoren.

3.13. ORGANISASJON

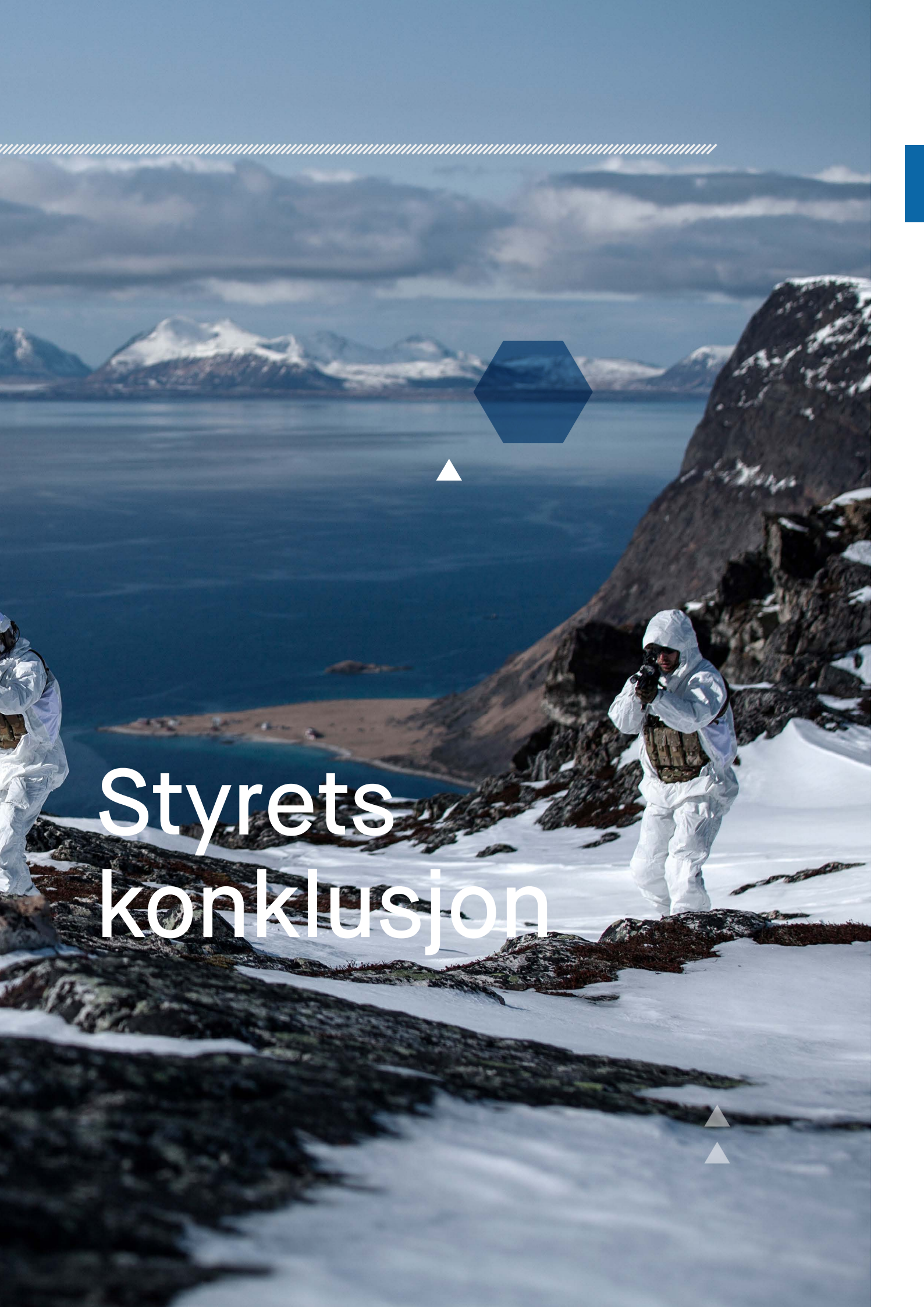
Det planlegges ikke vesentlige endringer i FSIs organisasjon i 2021.

FOTO | Oda Linnea Brekke Iden / Forsvaret

4

Styrets konklusjon

Styrets konklusjon

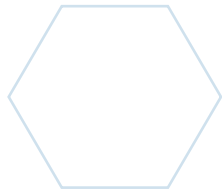
Koronapandemien har fått omfattende konsekvenser for foreningens drift og gjennomføring av aktiviteter i 2020.

På tross av dette har antallet medlemmer økt i løpet av året og ved utgangen av 2020 er antallet medlemsbedrifter det høyeste noen gang.

Foreningen har lagt ned en betydelig innsats for å bidra til å redusere de negative effektene av COVID-19 pandemien og oppnådd gode resultater. Mange av foreningens arrangementer har etter hvert blitt gjennomført digitalt. Selv om dette ikke fullt ut erstatter fysiske arrangementer, er tilbakemeldingene fra deltagerne gjennomgående positive.

Oppfølging av gjennomføringen den nasjonale forsvarsindustrielle strategien, arbeidet med å bidra til grunnlagsarbeidet for en oppdatert strategi, å ivareta forsvarsindustriens interesser i forbindelse med Norges tilslutning til Det europeiske forsvarsfondet, og eksportkontroll, har vært høyt prioriterte oppgaver 2020.

Myndighetsdialogen ble videreført gjennom arbeidet i Forsvarsdepartementets ulike fora for dialog og samarbeid med industrien: Høynivågruppen, Nasjonal kontaktgruppe og Støttegruppene for investeringsprogrammene. Dialogen med Forsvarsmateriell ble videreført blant annet gjennom faste møter i FMA dialogforum. Det ble gjennomført både høynivåmøte og kontaktmøter med Forsvarets forskningsinstitutt. Videre har det også vært løpende kontakt med politiske partier og partigrupper på Stortinget.

Styret vil trekke frem følgende som særlig har bidratt til å nå foreningens målsettinger:

- Foreningens innsats for å begrense de negative effektene av COVID-19 pandemien.
- Oppfølging av, og bidrag til, arbeidet med gjennomføring av den Nasjonale forsvarsindustrielle strategien
 - Innspill til behandlingen av Langtidsplanen for Forsvaret og Forsvarsbudsjettet 2021 og deltagelse på åpen høring i Utenriks- og forsvarskomiteen
 - Dialog og informasjonsutveksling mellom industrien og Forsvaret gjennom programområdenes støttefunksjoner
 - Programutvalgenes innspill til Forsvarsindustrielle vurderinger og analyser
 - SMB utvalgets arbeid for å synliggjøre små og mellomstore bedrifters potensial og muligheter i Forsvarssektoren
 - Seminar i samarbeid med Hæren og HV om områdek kontroll
 - Digitale programkonferanser med FD's investeringsprogrammer
- Teknologidager med Sjøforsvaret på Haakonsværn
- Deltagelse i Prosjektråd for FFI-prosjektene 1505 Autonomi, 1520 Innovasjon i Forsvarssektoren og 1519 ICEWORX
- Innspill til behandlingen av Stortingsmeldingen om Nasjonal romstrategi og deltagelse på åpen høring i Næringskomiteen
- Planlegging og gjennomføring av oppstartsseminar med NOBLE
- Bidrag til arbeidet med oppdatert forsvarsindustriell strategi
 - Innspill til Sopra Steria evalueringsrapport og FFIs grunnlagsanalyse
 - Forberede og delta på innspillsmøter med Forsvarsdepartementet
 - Koordinere og delta i tematiske arbeidsgrupper ledet av Forsvarsdepartementet
 - Gi innspill til oppdatert strategi

- Samarbeid og dialog med Forsvarsmateriell (FMA)
 - FMA dialogforum
 - Orienteringer om norsk forsvarsindustri for nytilsatte i FMA
- Forsvarsrelatert romvirksomhet
 - Videreføring av samarbeidet med romindustriens interesseorganisasjon, NIFRO
 - Planlegging og gjennomføring av seminar om industrielle muligheter i tilknytning til forsvarets romsatsning i samarbeid med romindustriens interesseorganisasjon NIFRO
- Nettverksarrangementer
 - Planlegging og gjennomføring av digitalt Leverandørseminar med digitale business-to-business møter
- Påvirke rammebetingelser for eksport og internasjonal handel med forsvarsmateriell
 - Arbeidet i FSi's Eksportkontrollutvalg
 - Planlegging og gjennomføring av Eksportkontrollwebinar
 - Innspill til behandlingen av Stortingsmeldingen om eksportkontroll og deltagelse på åpen høring i Utenriks- og forsvarskomiteen
- Fremme norsk forsvarsindustriens interesser i forhold til utviklingen av EUs nye initiativer på forsvarsindustriområdet mot FD, innenfor det nordiske samarbeidet, internt i ASD og overfor EUs institusjoner i Brussel
- Utforme og formidle forsvarsindustriens syn på norsk deltagelse i Det europeiske forsvarsfondet i forbindelse med behandlingen av Langtidsplanen for Forsvaret
- Innlegg og deltagelse i paneldebatt om tredjelands deltagelse i EUs forsvarsaktiviteter på webinar i regi av GLOBSEC (Slovenia)
- Løpende dialog med FD og EU-delegasjonen i Brussel
- Samarbeidet mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene med særlig vekt på koordinering av nasjonale posisjoner angående utviklingen i EU
- Forretningsutvikling internasjonalt
 - Utvikling av rammebetingelser for norsk forsvarsindustri i det amerikanske markedet
 - Planlegge og gjennomføre Roundtable for norsk forsvarsindustri med US Chamber of Commerce i samarbeid med Forsvarsdepartementet
 - Bidrag til Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)
 - Seminar om det amerikanske anskaffelsesregimet (FARS/DFARS)
 - Forelesning på US National Defence University om norsk forsvarsindustri
- Videreutvikling av foreningens øvrige bilaterale relasjoner:
 - Forsvarsindustri-seminarer:
 - Norsk-dansk forsvarsindustri-seminar i Oslo
 - Finsk-norsk forsvarsindustri-seminar (digitalt)
- Forsvarsutstillinger
 - Norsk paviljong på forsvarsmateriellutstillingen DEFEXPO 2021 (India)
- Faglige aktiviteter
 - Eksportkontrollseminar (digitalt)
- Internasjonale fora
 - Følge opp og delta i den europeiske forsvarsindustriforeningen ASD sitt arbeid på forsvarsområdet
 - FSi har deltatt aktivt i arbeidet i NATO Industrial Advisory Group (NIAG). Flere medlemsbedrifter i FSi har gjennom året deltatt i studier i regi av NIAG

- Videreføring av dialogen om nordisk samarbeid med NORDEFECO i samarbeid med de nordiske forsvarsindustriforeningene
- Informasjonsvirksomhet
 - Publikasjonen: «Hvorfor vi eksporterer forsvarsmateriell»
 - Oppdatert kommunikasjonsstrategi
 - Oppgradering av FSIs nettside og migrering til ny plattform
 - Tidsskriftet Militærteknikk
 - Forelesning på Sjefskurset ved Forsvarets høyskole
 - Videreutvikling av FSi's aktiviteter på sosiale medier
 - Planlegging og gjennomføring av industri- besøk for FD til medlemsbedrifter i Nord-Norge

Foreningens økonomiske resultat for 2020 ble -1,1 mill. kroner. Underskuddet dekkes av foreningens egenkapital. Resultatet skyldes at mange inntektsgivende aktiviteter måtte kanselleres eller utsettes som følge av COVID-19 pandemien. For enkelte arrangementer, som f.eks. noen internasjonale messer som ble kansellert, lot det seg ikke gjøre å få full refusjon av allerede innbetalte forskudd/ inngåtte forpliktelser. I lys av at COVID-19 pandemien, helt uforutsett og plutselig, førte til at forutsetningene som lå til grunn for budsjettet ikke lengre var til stede, er det økonomiske resultatet tilfredsstillende.

COVID-19 pandemien har synliggjort viktigheten av at foreningen har en solid egenkapital. Etter at underskuddet for 2020 er dekket inn, er egenkapitalen fortsatt tilstrekkelig til at foreningen kan håndtere plutselige og uforutsette hendelser som kan påvirke foreningens økonomi negativt på en tilfredsstillende måte. Egenkapitalen gir også foreningen handlefrihet til ved behov å kunne engasjere ekstern kompetanse, å gjennomføre aktiviteter der det er risiko for negativt økonomisk resultat og for å kunne gjøre tilpasninger i bemanningen ved behov.

Hendelsene i 2020 har avdekket at foreningen er sårbar for bortfall av inntekter fra arrangementer. Det er også usikkert om, og eventuelt når inntektene, fra arrangementer er tilbake på tilsvarende nivå som før pandemien. Kontingentsatsene for medlemskap i FSi har vært uendret siden 2017. For å redusere sårbarheten for bortfall av inntekter fra arrangementer og å utligne etterslepet som følge av at kontingenten ikke har blitt justert for prisvekst siden 2017, foreslår styret at kontingentsatsene for Kategori I-III medlemmer økes med 10%. Etersom kontingenten justeres pr. 1. juli, innebærer det en økning på 5% for 2021.

Det er ikke et mål å vesentlig styrke egenkapitalen. Styret legger imidlertid til til grunn at foreningen fortsatt bør ha et positivt driftsresultat også de kommende år. Foreningens økonomi er solid.

Resultatene i 2020 er et godt grunnlag for virksomheten i 2021.

Pamela Willgohs | Styreleder
Gudmund Kjærheim | Nestleder
Jens-Petter Dieseth | Styremedlem
Tom Tuhus | Styremedlem
Carl F. Sejersted Bødtker | Styremedlem
Erlend Skjold | Styremedlem
Yngve Hæreid | Styremedlem
Ivar Sehm | Styremedlem
Torbjørn Svensgård | Administrerende direktør

Godkjent av styret,
Oslo, 24. mars 2021

5

9

1

Vedlegg

MEDEMSBEDRIFTER
ÅRSREGNSKAP 2020
REVISORS BERETNING
BUDSJETT 2021
FSI GRUPPER OG UTVALG
FSI ARRANGEMENTSTATISTIKK 2020

Vedlegg 1 | Medlemsbedrifter FSi

Per 31. desember 2020.

Airbus Defence And Space AS	Fremtidens Industri AS
Aircontact Group AS	FREQUENTIS NORWAY AS
Airline Management AS	Frydenbø Milpro AS
Alfa Solution AS	Galleon Embedded Computing AS
Andøya Space Defence AS	GKN Aerospace Norway AS
Applica Consulting AS	Goldfish Boat AS
Arctic Logistics AS	Gylling Teknikk AS
Axnes AS	H. Henriksen AS
BAE Systems Hägglunds AB	Halogen AS
Bandak Nct AS	Hapro Electronics AS
Benestad Solutions AS	Hiddn Technology AS
Berget AS Fine Mechanics	Holtan+Partners
Bertel O. Steen Defence & Security AS	Impetus Afea AS
Blue Water Shipping AS Avd Gran Spedisjon	Indra Navia AS
Bredengen AS	International Business Machines AS (FSi) - IBM
Chemring Nobel AS	ISPAS AS
CHSnor Holding AS	Jag Consultants Jon Andre Garberg
ComPower as	JAK J ALVEBERG AS
Comrod AS	Janusfabrikken AS
Conrad Mohr AS	Josi Tech AS
Data Respons Norge AS	Jotne EPM Technology AS
DNV GL AS	K Lerøy Metallindustri AS
Drytech AS	Kitron AS
DSG Technology AS	Kjell A. Østnes AS
dspnor	Kongsberg Aviation Maintenance services AS
Eidsvoll Electronics AS	Kongsberg Defence & Aerospace AS Avd
Eker Group AS	Kongsberg
Electronicon AS	Kongsberg Maritime AS
Elmatica AS	Kongsberg Satellite Services AS, avd. Tromsø
Embron Group AS	Kongsberg Target Systems AS
Endúr Maritime AS, Avd Skjøndal	Krekon AS
Evoy AS	LIGHT STRUCTURES AS
Excitus AS	Lilltech AS
Fieldmade AS	Lilaas AS
First House AS	Maritime Robotics AS
Fjord Defence AS	Marshall Aerospace and Defence Group
Flatirons Norge AS	Merlin Holding AS
FLIR Unmanned Aerial Systems AS Avd Hvalstad	Metronor AS
Fosstech AS	MILDEF AS

Mnemonic AS
 NADIC
 Nammo AS
 NFM Holding AS
 Norbit ASA
 Norce Norwegian Research Centre AS
 Thormøhlens gt Bergen
 Nordic Defence & Security AS
 NORDIC SHELTER AS
 Nordic Unmanned AS
 NorLense AS
 Norsk Scania AS, Hovedkontor Skøyen
 Northcom
 Northrop Grumman
 Norwegian Aviation & Defense Group AS
 Norwegian Special Mission AS
 Nova Aerospace AS
 Obsima Technology AS
 OMNI SA
 Oskar Pedersen AS
 Oswo AS
 Powerbox AS
 Radionor Communications AS
 Recab
 Rheinmetall Norway AS
 Ritek AS
 Robot Aviation AS
 Rohde & Schwarz Norge AS
 Rud Pedersen Public Affairs Company Norge AS
 Safety & Security Service AS
 SAS Institute AS
 Seal Engineering AS
 Sensoror AS
 Simpro AS
 SINTEF AS, Avd. Strindvegen 4 Trondheim
 Skytec AS
 Sopra Steria AS
 Space Norway AS
 Squarehead Technology AS

STADT AS
 Stewa AS
 Syntell AS
 Saab Technologies Norway AS
 T&G Elektro AS
 Tamek AS
 Techni AS
 Telenor Norge AS Storkunde/bedrift
 Teleplan Globe AS
 Thales Commercial Norway AS
 Thales Norway AS, Avd Oslo
 Thyssenkrupp Marine Systems GMBH
 TINEX AS
 Total Defence Group AS
 Trelleborg Offshore Norway AS
 Triangula AS
 Tyco Electronics Norge AS
 UBIQ Aerospace AS
 Umoe Mandal AS
 Vake AS
 Vardalife AS
 Vestdavit AS
 Visual Engineering AS
 Volue Industrial Iot AS
 Våpensmia AS
 Weibel Norway AS
 WiINor Governmental Services AS
 Ziotsolutions AS

Vedlegg 2 | Årsregnskap

**Årsregnskap 2020
for
Forsvars og Sikkerhetsindustriens
Forening (fsi)**

Organisasjonsnr. 992931183

amesto
AccountHouse

Utarbeidet av:
Amesto Accounthouse AS
Autorisert regnskapsførerselskap
Smelvedigelen 1
0195 OSLO

Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Resultatregnskap

(Beløp i hele tusen)	Note	2020	2019
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Medlemskontingent		7 662	8 490
Kurs- og oppdragsinntekt		870	3 686
Annen driftsinntekt		2 764	10 195
Sum driftsinntekter		11 296	22 371
Driftskostnader			
Lønnskostnad	1	6 105	6 014
Husleie og drift av lokaler		615	594
Kjøp av tjenester		4 512	11 630
Andre kontorkostnader		149	131
Reise-, møte-, og representasjonskostnader		217	1 311
Annen driftskostnad		1 165	1 505
Sum driftskostnader		12 764	21 186
DRIFTSRESULTAT		-1 468	1 186
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		1	2
Annen finansinntekt		447	486
Annen rentekostnad		3	0
Annen finanskostnad		88	6
Sum finansinntekter og finanskostnader		357	482
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		-1 111	1 668
ORDINÆRT RESULTAT		-1 111	1 668
ÅRSRESULTAT		-1 111	1 668
OVERF. OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital	4	-1 111	1 668
SUM OVERF. OG DISP.		-1 111	1 668

Årsregnskap for Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Organisasjonsnr. 992931183

Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Balanse pr. 31.12.2020

(Beløp i hele tusen)	Note	31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER			
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	3	1 261	1 581
Andre kortsiktige fordringer	3	2 178	305
Sum fordringer		3 438	1 885
Investeringer			
Markedsbaserte fond	5	6 671	6 263
Sum investeringer		6 671	6 263
Bankinnskudd, kontanter o.l.	2	4 966	11 852
SUM OMLØPSMIDLER		15 075	20 000
SUM EIENDELER		15 075	20 000

Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Balanse pr. 31.12.2020

(Beløp i hele tusen)	Note	31.12.2020	31.12.2019
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	4	12 340	13 451
Sum opptjent egenkapital		12 340	13 451
SUM EGENKAPITAL		12 340	13 451
GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser		1 085	0
Sum avsetning for forpliktelser		1 085	0
SUM LANGSIKTIG GJELD		1 085	0
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		928	3 920
Skyldig offentlige avgifter		125	234
Annen kortsiktig gjeld		596	2 395
SUM KORTSIKTIG GJELD		1 649	6 549
SUM GJELD		2 734	6 549
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		15 075	20 000

Oslo, 24. mars 2021

Styret i Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

<hr/> Pamela Faye Willgohs	<hr/> Gudmund Kjærheim	<hr/> Ivar Andreas Melhuus Sehm
Styrets leder	Nestleder	Styremedlem
<hr/> Yngve Hæreid	<hr/> Tom Tuhus	<hr/> Erlend Skjold
Styremedlem	Styremedlem	Styremedlem
<hr/> Carl Frederik Sejersted Bødtker	<hr/> Jens Petter Dieseth	<hr/> Torbjørn Svensgård
Styremedlem	Styremedlem	Daglig leder

Årsregnskap for Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Organisasjonsnr. 992931183

Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Noter 2020

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og NRS 8 - God regnskapsskikk for små foretak.

Inntekter

Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. En overveiende del av inntektene er kontingenter, som opptjenes og periodiseres per kalenderår. Intektsføring skjer løpende på bakgrunn av utfakturerings foretatt av NHO Fellestjenester.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Lanangsigtig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

Bruk av estimater

I utarbeidelse av årsregnskapet har man brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen i henhold til god regnskapsskikk. Områder som i stor grad inneholder slike skjønsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. For øvrige kundefordringer utføres en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Årsregnskap er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift er tilstede. Styre bekrefter dette.

Noter for Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Organisasjonsnr. 992931183

Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Noter 2020

Note 1 - Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til daglig leder, styret og revisor

Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening har ingen ansatte. Personalkostnader gjelder innleid arbeidskraft fra NHO, som i 2020 utgjorde 4 årsverk i FSI's administrasjon.

Samlet godtgjørelse til daglig leder for 2020 TNOK 1 957 og består av lønn TNOK 1 920 og andre ytelser på TNOK 37.

Revisjonshonorar

Kostnadsført revisjonshonorar for 2020 utgjør TNOK 67.

Note 2 - Bankinnskudd

Frie bankinnskudd i 2020 TNOK4 966, frie bankinnskudd i 2019 TNOK11 852 .

Note 3 - Fordringer

	2020	2019
Kundefordringer til pålydende	1 261	1 581
Mellomværende	215	1 135
Forskudd bet. fakturaer/Påløpt inntekt	1 504	-831
Kreditnota fra leverandør Commissariat général des expositions	460	0
Sum fordringer	3 438	1 885

Note 4 - Egenkapital

	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 31.12.2019	13 451	13 451
Pr 01.01.2020	13 451	13 451
Årets resultat	-1 111	-1 111
Pr 31.12.2020	12 340	12 340

Noter for Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Organisasjonsnr. 992931183

Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Noter 2020**Note 5 - Markedsbaserte obligasjoner/fondsplasseringer**

	Markedsverdi per 1.1.	Avkastning	Markedsverdi per 31.12.
NHO Landsforeningsfond	6 263	408	6 671

NHO finansavdeling forvalter midler på vegne av NHO landsforeninger. Midlene plasseres i aksjer/ obligasjoner i Norge og i utland. Landsforeningsfondet er vurdert til markedsverdi.

Note 6 - Hendelser etter balansedagen

Utbruddet av "Covid19" og de offentlige tiltak som er iverksatt i den forbindelse har påvirket næringslivet generelt og vil påvirke medlemmene en tid framover. Vi legger til grunn at bedriftenes medlemskap i foreningen vil bli opprettholdt selv om disse tiltakene er iverksatt. Vår økonomiske situasjon er tilfredsstillende, og vi anser det derfor korrekt å avlegge årsregnskapet under forutsetning om fortsatt drift.

Noter for Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Organisasjonsnr. 992931183

Quantik guarantees that the document

Årsregnskap 2020 for Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi).pdf

has been signed using

as verified by 3rd party verification provider

SIGNICAT

by following parties:

Document originator: Arne Thyholdt

Email address: arne.thyholdt@nho.no

Agreement id: 260c088a295a4e5d8332dcfa5beb4e20

Signer: Sehm, Ivar Andreas Melhuus

Birth date: 02-09-1964

Signed on: 24-03-2021 16:39:02

Identifier: a098e293-d0a5-4b8d-a0f1-acf500fc55eb

Signer: Hæreid, Yngve

Birth date: 20-12-1968

Signed on: 24-03-2021 16:44:57

Identifier: 43935e84-21ef-4f95-a161-acf500fc55eb

Signer: Sejersted Bødtker, Carl Frederik

Birth date: 28-12-1951

Signed on: 24-03-2021 16:48:23

Identifier: c94e1513-b377-41c5-820f-acf500fc55eb

Signer: Tuhus, Tom

Birth date: 16-07-1967

Signed on: 24-03-2021 19:25:14

Identifier: 9acc2af8-ca48-4cd8-8720-acf500fc55eb

Signer: Kjærheim, Gudmund

Birth date: 26-06-1972

Signed on: 26-03-2021 16:53:49

Identifier: cf2275cc-e875-4050-9f6d-acf500fc55eb

Signer: Skjold, Erlend

Birth date: 20-05-1958

Signed on: 27-03-2021 13:48:19

Identifier: 240a5e1f-3b3c-4cae-bb96-acf500fc55eb

Signer: Svengård, Torbjørn

Birth date: 14-10-1962

Signed on: 29-03-2021 09:33:25

Identifier: d9d36856-b984-45cd-bf5a-acf500fc55eb

Signer: Willgohs, Pamela Faye

Birth date: 08-01-1968

Signed on: 06-04-2021 11:50:10

Identifier: 28405c9c-5a05-40bd-a099-acf500fc55eb

Signer: Dieseth, Jens-Petter

Birth date: 22-03-1965

Signed on: 08-04-2021 08:03:50

Identifier: 750a6fb5-05b8-4c52-bbc4-acf500fc55eb

Quantik first product is a multi-document, multi-party signing platform.
Quantik is working on Quants, smart contracts in the cloud, that automatically bookkeep and pay using cloud automation, so business owners can reduce their accounting expenses and focus on their business.
Get to know more at [Quantik website](#)

Vedlegg 3 | Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening (FSI)

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening (FSI)s årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Uavhengig revisors beretning - Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening (FSI)

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2021
PricewaterhouseCoopers AS

Marius Thorsrud
 Statsautorisert revisor
 (elektronisk signert)

 Securely signed with Brevio

Revisjonsberetning

Signers:

Name	Method	Date
Thorsrud, Marius	BANKID_MOBILE	2021-04-08 12:42

Vedlegg 4 | FSi budsjett 2021

	Note		2020	2021
DRIFTSINNTEKTER				
3971	1,3	Medlemskontigent	8 155 824	8 563 615
		<i>Prosjektinntekter</i>		
		a 12390 Konferanser	3 002 900	2 457 900
		b 12391 Kurs/seminar/arrangementer	12 187 950	7 179 000
		c 12393 Samfunssikkerhet	0	0
		d 12395 FSi Medlemspublikasjoner	0	150 000
			15 190 850	9 786 900
		Sum driftsinntekter	23 346 674	18 350 515
DRIFTSKOSTNADER				
6300		Husleie, lys, renhold	600 000	630 000
6620		IT-utstyr og programvare	400 000	320 000
6710		Regnskap- og revisorhonorarer	170 977	300 000
6730	2	Sekretariatskostnader	6 360 714	6 241 000
6790		<i>Prosjektutgifter</i>		
	4	a 12390 Konferanser	1 551 000	1 346 000
	4,6,7	b 12391 Kurs/seminar/arrangementer	9 305 500	5 523 500
		c 12393 Samfunssikkerhet	50 000	0
		d 12395 FSi Medlemspublikasjoner	0	80 000
		e 12398 Nye ubåter	100 000	50 000
		f 12394 Kampfly	100 000	50 000
			11 106 500	7 049 500
xxxx		NORAMB Washington D.C.	1 700 000	1 500 000
6800		Kontorholdsutgifter	70 000	20 000
6840		Informasjonsaktiviteter	1 000 000	650 000
6860		Møter, kurs	200 000	150 000
6750		Eksterne tjenester	600 000	600 000
7140		Reisekostnader	354 000	274 000
7360		Representasjonsutgifter	12 000	12 000
7400		Kontigent (årsavgift) – ASD/NADIC	290 000	290 000
7420		Gaver og blomster	12 000	12 000
7830		Tap på kundefordringer	30 000	30 000
6035		Avskrivninger	0	0
		Sum driftskostnader	22 906 191	18 078 500
	5	Driftsresultat	440 483	272 015

FOTO | Marius Vågenes Villanger / Forsvaret

1. Medlemskontigent økes med 5% for 2021, dvs. 10% økning fra 1. juli
2. Sekretariatet budsjettert med 3,8 årsverk
3. NADIC kontigent er budsjettert med 900.000,-
4. Fysiske arrangementer kan starte opp i juni 2021
5. Finanspostene er ikke inkludert. Vi kan ikke budsjettere verdisvingninger i investeringsporteføljen
6. Alle utstillinger er brutto 0-budsjettert MSPO, DSEI, Millipol
7. Kun 2 fysiske progkonf i 2021 (land og INI)

Vedlegg 5 | Representanter i FSi grupper og utvalg

LANDSYSTEMER

Gard Brandsæter

Kongsberg Defence & Aerospace AS, leder

Pål Hofstad

Ritek AS, nestleder

Stian Kjensberg

Thales Norway AS, medlem

Toivo Horvei

NFM Group, medlem

Ivar Sehm

Data Respons AS, medlem

Øystein Haakonsløkken

Nammo AS, medlem

Harald Lunde

Fjord Defence AS, medlem

Bjørn-Kenneth Nilsen

Teleplan Globe AS, medlem

Rune C. Vamråk

CHS Nor AS

FSI SMB UTVALG

Atle Sægrov

Radionor, leder

Robert Herber

Teleplan, medlem

Geir Agdestein

dspnor, medlem

Vegard Evjen

Hovstein Maritime Robotics, medlem

Erik Dragset

Simpro AS, medlem

SJØSYSTEMER

Christian Urheim

Kongsberg Defence & Aerospace AS, leder

Stian Kjensberg

Thales Norway AS, nestleder

Frank Møller

Nammo AS, medlem

Trygve Egenes

H.Henriksen, medlem

Hallvard Slettevoll

Stadt AS, medlem

Hanne Sjøvold Hansen

Radionor Communication AS, medlem

Svein Erik Mykland

Umoe Mandal AS, medlem

Jon Gultvedt

NFM Group AS, medlem

Stein Engen

Nordic Unmanned AS

INTERESSEGRUPPE FOR ETIKK OG ANTI-KORRUPSJON

Sissel Solum

Nammo

Silje Skullerud

Kongsberg Defence and Aerospace

Robbie Lopez,

NFM Group

Torhild Wahlberg,

Thales Norway

LUFTSYSTEMERHans Fredrik Hansen

Nammo AS, leder

Arnstein Frømy

Bergset AS, nestleder

Rune Fleischer

Thales Norway AS, medlem

Roar Bergqvist Larsen

Kongsberg Defence & Aerospace AS, medlem

Dag Eivind Huseby

Kongsberg Aviation Maintenance Service, medlem

Steinar Østby

Saab Technologies Norway AS, medlem

Øivind Klausen

Indra Navia AS, medlem

EKSPORTKONTROLLUTVALGET (EKU)Kristin Tandberg Haugsjå

Kongsberg Defence and Aerospace, leder

Lonnie Myklebust

Nammo, medlem

Stein Roger Fiskum

Kitron, medlem

Bente Smistad

Rheinmetall Norway, medlem

Sylvi Sørensen

Kongsberg Maritime, medlem

Svein Ringstad

Thales Norway, medlem

Håkon Lindteigen

Kongsberg Group, medlem

Tone Dalegården

GKN Aerospace, medlem

CYBER / IKTIvar Flage

KDA AS, leder

Linda Sletne

Thales Norway AS, nestleder

Geir Morten Flytør

Teleplan, medlem

Tage Andersen

IBM AS, medlem

Morten Follestad

Sopra Steria, medlem

Mikkel Helweg

Datarespons, medlem

Audun Dotseth

NAMMO, medlem

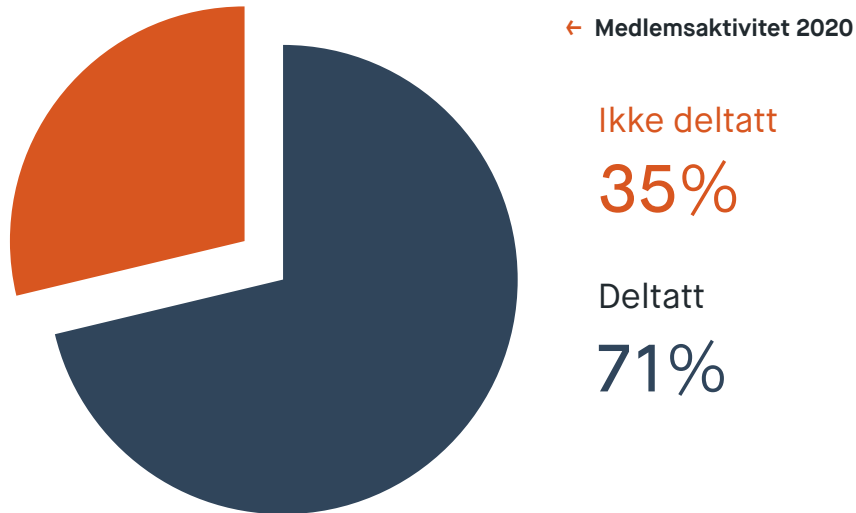
Truls O. Andersen

Eidel, medlem

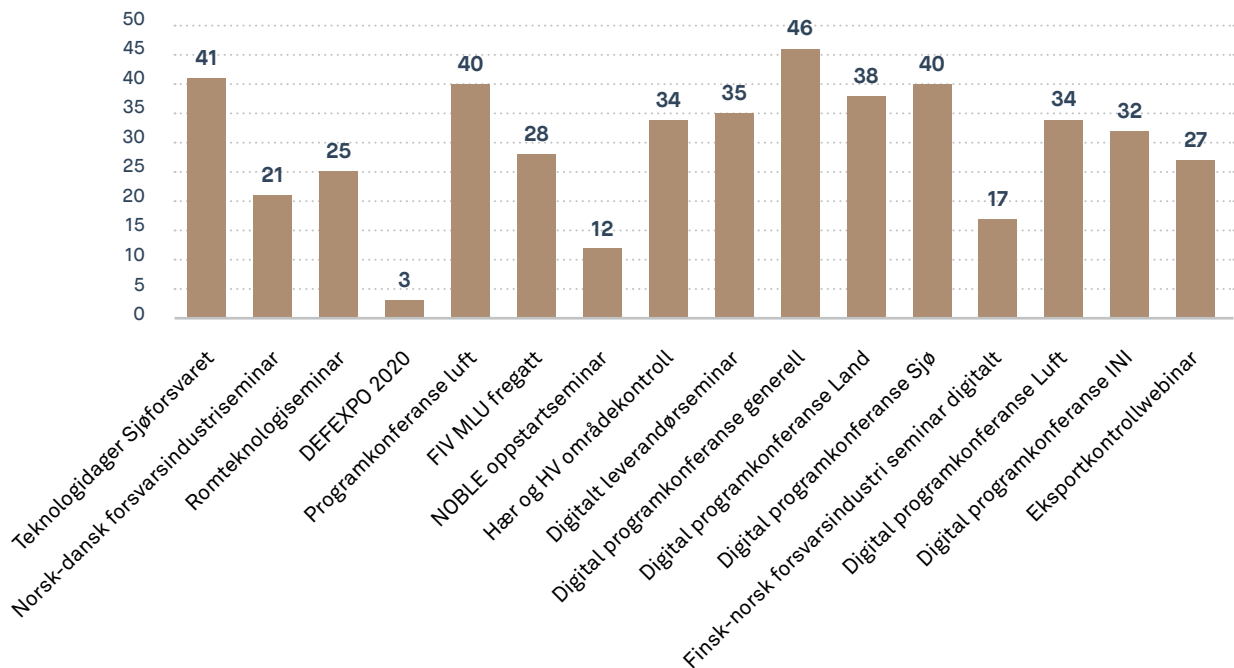
Harald Lome

Hiddn Technology, medlem

Vedlegg 6 | Aktivitet

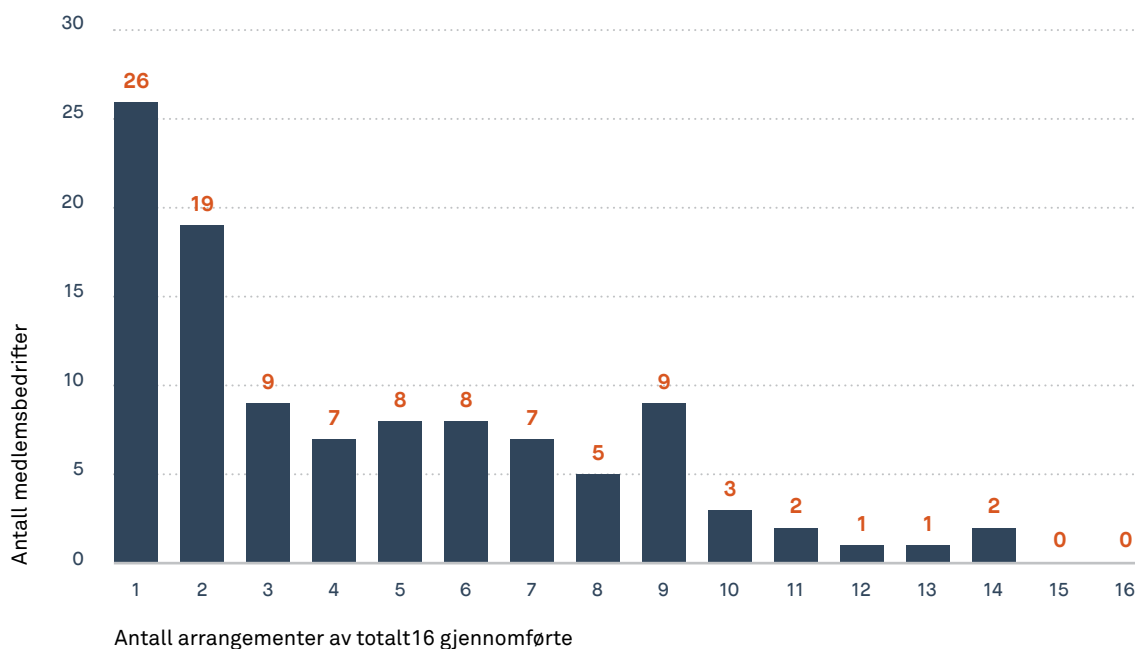
↓ Deltakelse fra medlemsbedrifter | Arrangementer 2020

På tross av at pandemien begrenset foreningens muligheter til å gjennomføre normal aktivitet, ble det i løpet av 2020 gjennomført 16 åpne arrangementer med deltagelse fra til sammen 107 medlemsbedrifter. Under normale omstendigheter gjennomføres det i overkant av 20 arrangementer.

Over 70 % av medlemsbedriftene deltok på ett eller flere arrangementer i regi av FSI i 2020. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet de siste årene, men i lys av at det i svært liten grad var mulig gjennomføre de mest besøkte arrangementene slik som INFO/ERFA-konferansen og FSI-messen var deltagelsen på de aktivitetene som ble gjennomført i 2020, også på digitale plattformer, ikke vesentlig lavere enn i foregående år.

↓ Aktivitetsfrekvens, medlemmer 2020

Notater

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

DESIGN & TRYKK | ETN GRAFISK
FOTO OMSLAG | FORSVARET

FSI.NO

BESØKSADRESSE

Næringslivets Hus
Middelthunsgate 27, Majorstuen
0368 Oslo

POSTADRESSE

Postboks 5250, Majorstuen
0303 Oslo

KONTAKTINFO

Tlf.: +47 23 08 80 00
E-post: fsi@nho.no

FORSVARS- OG
SIKKERHETSINDUSTRIENS
FORENING